

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δωδεκανησιακά Χρονικά. 'Ετησία περιοδική έκδοσις. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου. Τόμος Ι', 'Αθήνα 1984, σελ. 967. Τόμος ΙΑ', 'Αθήνα 1986, σελ. 425.

'Η συνεχής έκδοση τῶν «Δωδεκανησιακῶν Χρονικῶν» ἀπὸ τῆ δραστήρια ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μιλτιάδη Λογοθέτη Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου (συντακτικὴ ἐπιτροπὴ: Χ. Παπαχριστοδοῦλου, Ε. Παπαμανώλης καὶ Μ. Λογοθέτης) παρέχει στὸν ἐπιστημονικὸ κόσμον τῶν νησιῶν μας ἓνα σταθερὸ βῆμα γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ πλούσιου ἱστορικοῦ, ἀρχαιολογικοῦ, φιλολογικοῦ καὶ λαογραφικοῦ θησαυροῦ τῆς Δωδεκανήσου, ἀλλὰ καὶ σχετικῶν μ' αὐτὴν κοινωνιολογικῶν, νομικῶν, οικονομικῶν κ.ἄ. θεμάτων καὶ ταυτόχρονα τὴ δυνατότητα τῆς ἐμφάνισης τοῦ ἐπιστημονικοῦ του μόχθου.

Στοὺς δύο νέους τόμους τὸ μόνο μελέτημα ποὺ ἀναφέρεται εἰδικὰ στὴ Σύμη εἶναι τοῦ Γ. Θ. Βεργωτῆ: 'Ο 'Ιωάννης Σάββας πασῆς καὶ τὸ «κοινὸν» τῆς Σύμης (σσ. 303 - 324). Γενικὸ δωδεκανησιακὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν στὸν Ι' τόμον οἱ ἐργασίες: Κ. 'Ι. Δεσποτόπουλου: 'Η Δωδεκανήσος [ἀναφορὰ στὴν ἀρχαία τῆς δόξα], Μαρίας Μηλίγκου-Μαρκαντώνη: Χειρόγραφες συλλογές Λαογραφίας τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν [ἀπὸ τῆ Δωδεκανήσο 4 χειρόγραφα προέρχονται ἀπὸ τὴ Σύμη], Γεωργίου Σ. Μενάρδου: Οἱ δημοσιογραφικοὶ ἀγῶνες τοῦ Σίμου Μενάρδου ὑπὲρ τῆς Δωδεκανήσου, 'Εμμ. Μ. Μελλῆ: 'Η πρῶμῃ ἐποχὴ τοῦ σιδήρου στὰ Δωδεκανήσα (περ. 1100 - 1600 π.Χ.), Στεργίας Σουρασῆ-Λογοθέτη: Τὸ 'Ιστορικὸ 'Αρχεῖο Δωδεκανήσου [γίνεται καὶ γενικὴ ἀναφορὰ στὰ ἄλλα 'Αρχεῖα τῆς Δωδεκανήσου· στὶς συλλογές τοῦ ἴδιου περιλαμβάνεται καὶ τὸ 'Αρχεῖο Σύμης, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἔγγραφα κατέχει καὶ ὀρισμένα χειρόγραφα, ἀνάμεσα στὰ ὅποια τὸ περίφημον Εὐαγγελιστάριο τοῦ Ρουκουινιάτου τοῦ 12ου αἰ.], Μιλτιάδη Λογοθέτη: Οἱ Δωδεκανήσιοι τῆς διασπορᾶς στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας (1821 - 1912) [κάποιες ἀναφορές πρὸς Συμαιοὺς], 'Ιωάννου Μελλῆ: Οἱ ἀπαρχές τῆς Τουρκοκρατίας στὸ Αἰγαῖο καὶ ἡ γένεση τῆς μεγάλης ἰδέας [ἀν καὶ πολὺ γενικὸ τὸ περιεχόμενό του, κάνει ξεχωριστὴ ἀναφορὰ στὴ Σύμη], καὶ στὸν ΙΑ' τόμον τὰ μελετήματα: Σωτήρη 'Αγαπητίδη: Πληθυσμιακὲς ἐξελίξεις στὰ Δωδεκανήσα [ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα ἀναφορὰ στὴ Σύμη], Μιλτιάδη Λογοθέτη: Πληροφορίες γιὰ τὴν οἰκονομία καὶ κοινωνία τῆς Δωδεκανήσου στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα - ἀπὸ τὰ ἡμερολόγια τῆς Νομαρχίας 'Αρχιεπελάγου, Νικ. Α. Φορόπουλου: Τουρκοὶ ὀρισμοὶ πρὸς ἔγγραφα ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο Χαράλαμπου Γ. Παμφίλη, Στεργίας Σουρασῆ-Λογοθέτη: 'Ο Βενιζέλος καὶ τὰ ἐνωτικὰ δημοψήφισματα τῶν Δωδεκανησίων τὸν 'Οκτώβριον τοῦ 1912 [ἀναφορὰ πρὸς Δημοψήφισμα τῆς Σύμης τῆς 10 'Οκτωβρίου 1912, στὴν Προκήρυξη-'Ἐκκλήση τῆς Δημαρχίας Σύμης τῆς 3 'Οκτωβρίου 1912 καὶ στὴν 'Ἐκθεση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποστολῆς τοῦ Δημάρχου Πέτρου Κλαδάκη στὴν 'Αθήνα, μὲ ἡμερομηνία 5 Νοεμβρίου 1912, ποὺ ἐκδίδονται πρὸς Παράρτημα], Νίκου Σουρῆ: Θετικὲς 'Επι-

στήμες στο χώρο της Δωδεκανήσου κατά την αρχαία και ελληνιστική περίοδο και Λούλας Παπαμανώλη: Τò παραδοσιακό κόσμημα της Δωδεκανήσου.

Από τὰ ὑπόλοιπα μελετήματα τῶν δύο τόμων ἐνδιαφέρουν:

α') ΤΗ ΡΟΔΟ: στὸν Ι' τόμο: Γεωργίου Μιχαηλίδου - Νουάρου: Μία ἐνδοξη σελίδα τῆς Νομικῆς Ἱστορίας τῆς Ρόδου, Μηνᾶ Ἀλ. Ἀλεξιάδη: Λαϊκὲς αὐτοβιογραφικὲς συνεντεύξεις (δείγματα ἀπὸ τὴ Σορωνὴ Ρόδου), Λούλας Παπαμανώλη: Ἀρχαία καὶ βυζαντινὰ ὀνόματα γύρω ἀπὸ τὰ πῆλινα σκεύη τοῦ παραδοσιακοῦ ροδίτικου σπιτιοῦ, Ἐμμανουὴλ Κ. Παπαμανώλη: Ὁ Καθηγ. John Hedenborg (1786 - 1865) καὶ τὸ χειρόγραφο τοῦ Geschichte der insel Rhodos..., Φ. Ν. Δρακίδη: Ἡ συμβολὴ τῆς Ρόδου στὴ διάπλαση τῆς Νομικῆς σκέψεως, Ἰωάννη Ἡλ. Βολανάκη: Παλαιοχριστιανικὲς βασιλικὲς Μεσαναγροῦ Ρόδου, Γ. Βρούχου: Λίγα γιὰ τὸ Ναυτικὸ δίκαιο τῆς Ρόδου, Μιχαὴλ Σκανδαλίδη: Ὁ Ρόδιος λαογράφος Ἀναστάσιος Βρόντης, καὶ στὸν ΙΑ' τόμο: Γ. Θ. Βεργωτῆ: Ἡ ἵδρυση τῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος Ρόδου καὶ οἱ κανονισμοὶ τῆς (1876 - 1930), Γιάννη Χ. Παπαχριστοδούλου: Νέα στοιχεῖα γιὰ βιβλιοθῆκες στὴν ἀρχαία Ρόδο, Martin de Riquier, Ἡ πολιτοκρία τῆς Ρόδου τὸ 1444 σὲ δύο καταλανικὲς ἀφηγήσεις, Ἐλένης Ζαχαρίου - Μαμαλίγια: Γεωργικὰ κάλαντα ἀπὸ τὸ Παραδείσι τῆς Ρόδου.

β' ΤΗΝ ΚΩ: στὸν ΙΑ' τόμο: Βασ. Χατζηβασιλείου: Οἱ κώδικες τοῦ ἀρχείου δουλείας τῆς Μητροπόλεως Κῶ τῶν ἐτῶν 1688 - 1947 καὶ ἡ συμβολὴ τους στὴ μελέτῃ τῆς νεότερης ἱστορίας τοῦ νησιοῦ. Ἐλπινίκης Νικολοσδάκη: Ἀνθρωποι - ἦθος καὶ θάλασσα στὶς «Σπιλιάδες» τοῦ Νίκου Κάσδαγλη (Κῶς, 1928).

γ') ΤΗΝ ΚΑΡΠΑΘΟ: στὸν Ι' τόμο: Μηνᾶ Γ. Γεωργιάδη: Τὸ παιδίστὰ ἔθιμα τῆς Καρπάθου καὶ στὸν ΙΑ' τόμο: τοῦ Ἰδίου: Ἡ γυναίκα στὰ τραγούδια τῆς Καρπάθου.

δ') ΤΗΝ ΠΑΤΜΟ: στὸν Ι' τόμο: Ἀθαν. Δ. Κομίνη: Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Μονῆς Πάτμου ὡς πηγὴ γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ Αἰγαίου, Νικ. Λ. Φερόπουλο: Στέφανος Παλαιολόγος, ἕνας λησμονημένος Πάτμιος ἀγωνιστής, Ἱ. Μ. Χατζηφώτη: Ἀποφθέγματα καὶ νοθεσίες τοῦ Πάτμιου Ἱερομόναχου Ἀμφιλόγιου Μακρῆ καὶ στὸν ΙΑ' τόμο: Ἱ. Μ. Χατζηφώτη: Ἀνέκδοτη περιγραφή τοῦ νιπτήρα τῆς Πάτμου ἀπὸ τὸν λόγιον Ἱερομόναχον Γεράσιμον Συμυρνάκη, ἀδελφὸ τῆς Μονῆς Θεολόγου (1862 - 1935).

ε') ΤΗΝ ΤΗΛΟ: στὸν Ι' τόμο: Χάρη Μ. Κουτελάκη: Ἐνας ἰδιότυπος τρόπος συναλλαγῆς στὴν Τῆλο κατὰ τὸν 19ο αἰῶνα.

στ') ΤΗ ΧΑΛΚΗ: στὸν ΙΑ' τόμο: Μιχαὴλ Σκανδαλίδη: Συμβολὴ στὰ ὀνοματολογικὰ Χάλκης Δωδεκανήσου.

ζ') ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ: Κώστα Τσαλαχούρη: Τὸ Καστελλόριζο στὶς παραμονὲς τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 1ης Μαρτίου 1913.

Οἱ τόμοι συμπληρώνονται μὲ βιβλιοκριτικὲς δωδεκανησιακοῦ περιεχομένου ἀπὸ τὸν Ν. Φερόπουλο καὶ τὰ Πεπραγμένα τῆς Στέγης.

Καρπαθιακαὶ Μελέται. Ἐπιστημονικὴ περιοδικὴ ἔκδοση Ἑταιρίας Καρπαθιακῶν Μελετῶν. Τόμος Γ' - Ἀθήναι 1984, σελ. 421. Τόμος Δ' - Ἀθήναι 1987, σελ. 579.

Οἱ δύο τόμοι τῶν «Καρπαθιακῶν Μελετῶν» ἐρχονται νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴ σημαντικὴ-τατὴ θέση τῆς Καρπάθου στὴ δωδεκανησιακὴ ἱστορία καὶ πολιτισμὸ καὶ συνάμα φέρνουν

στό φῶς πλουσιώτατα στοιχεῖα πού εὐρύνουν τή γνωριμία μας μέ τό ὄραϊο νησί καί τοὺς κατοίκους του. Περιέχονται ἐπίσης ὀρισμένες ἐργασίες γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος ἢ σχετικές μέ τὴν Κάσο. Τῆ συντακτικῆ ἐπιτροπῆ τους ἀποτελοῦν τώρα οἱ Ἑμμ. Γ. Πρωτοψάλτης, Νικόλαος Ἴ. Κόνσολας, Ἑμμ. Ἴ. Κωνσταντινίδης, Κωνσταντῖνος Α. Μελάς καί Ἑμμ. Γ. Διακογιάννης. Καταγράφομε στή συνέχεια τίς πολὺτιμες ἐργασίες πού περιλαμβάνουν ὁ τρίτος καί ὁ τέταρτος τόμος.

Γ' ΤΟΜΟΣ: Γεωργίου Μιχαηλίδου-Νουάρου: Παρατηρήσεις στό κληρονομικὸ ἔθιμο τῆς Καρπάθου, Ε. Γ. Πρωτοψάλτη: Ἡ Δωδεκάνησος εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, Γεωργίου Π. Μαρίνου: Γεωλογία τῆς Καρπάθου, Νικόλαου Ἴ. Κόνσολα: Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη Καρπάθου, Ἑμμ. Ἴ. Κωνσταντινίδου: Περὶ τοῦ [ἐπισκόπου] Καρπάθου Μεθοδίου, Κων. Α. Μελά: Καρπαθιακὴ Προσωπογραφία [προβάλλονται «προσωπικότητες τῆς Καρπάθου μέ σημαντικὸ ἐθνικο-πολιτιστικὸ ρόλο, ὡς δάσκαλοι, ἱερεῖς, δικαστὲς καί γενικὰ ἡγετικοὶ παράγοντες τοῦ τόπου)], Θεοδοσίου Ν. Πελεgrίνη: Ἡ ἰδέα τῆς ἐπιβίωσης στό Καρπαθιακὸ μοιρολόι, Χάρη Κουτελάκη: Τὰ ξυλόγλυπτα τέμπλα τῆς Καρπάθου, Ἴ. Μ. Χατζηφώτης: Ἡ Πατριαρχικὴ καί Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Βασιῶν Καρπάθου, Μηνᾶ Γ. Γεωργιάδη: Τὸ «Κλητοῦρι», ἓνα ἐπίσημο ἐκκλησιαστικὸ δεῖπνο τῆς Καρπάθου, Μαρίνας Πετρονώτη: Ἡ οἰκονομικὴ αὐτονομία τῶν γυναικῶν στὰ νησιά Κάλυμνο, Σάμο καί Κάρπαθο, Χάρη Κουτελάκη: Γεγονότα τῶν ἐτῶν 1828 - 29 πού ἀφοροῦν [σ]τὴν Κάρπαθο καί τὰ λοιπὰ νησιά, Δημ. Α. Κρεκούκια: Ἀρχαῖα ἢ ἀρχαιοπινῆ ὀνόματα ζῶων τῆς καρπαθιακῆς πανίδος, Παπᾶ-Γιάννη Χαλκιά: Λαογραφικὰ στοιχεῖα Ἐλύμπου, Κων. Ἴ. Χαλκιά: Οἱ Καρπαθιοὶ - Κάσιοι τῆς διασπορᾶς [Ἀμερικῆς καί Καναδᾶ], Μιχάλη Π. Χιώτη: Ἡ Καρπαθιακὴ παροιμία τοῦ Σουδάν, Υ. Noucki - R. Gzenet, Κάρπαθος, ἢ ἄλλῃ Ἑλλάδα [μετάφραση Κωνστ. Παζαρτζῆ· ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο Καρπάθου].

Δ' ΤΟΜΟΣ: Ἑμμ. Γ. Πρωτοψάλτη: Ἱστορικὰ εἰδήσεις περὶ Καρπάθου καί Κάσου κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Καποδιστριακῆς περιόδου (1828 - 1829), Κωστῆ Μηνᾶ: Ἡ καταγωγὴ μερικῶν λαογραφικῶν φαινομένων τῆς Καρπάθου, Σωτ. Ἴ. Ἀγαπητίδη: Ὁ πληθυσμὸς τῆς Καρπάθου, Κωνσταντῖνου Ἀ. Μελά: Καρπαθιακὴ Προσωπογραφία (β'), Ἴ. Ν. Βασιλαράκη: Ἀναγνω(ρί)σεις φωνῶν ἀπὸ κάποια κρυμμένα κείμενα, Μηνᾶ Γεωργιάδη: Τὰ σεβάσματα τῶν Μεσοχωριτῶν τῆς Καρπάθου, Ἑμμ. Γρ. Χατζηαντωνίου: Ἡ Ἐκπαίδευση στό Ὄθος Καρπάθου, Γεωργίου Ἡλ. Μπαράλη: Τὰ ζῶα στὴ μετεωρομαντεία τοῦ λαοῦ τῆς Κάσου, Χάρη Μιχ. Κουτελάκη: Περιγραφή τῆς Καρπάθου καί Κάσου ἀπὸ τὸν Piri Reis, Μιχάηλ Π. Χιώτη: Ἡ περιουσία τῆς Πατριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βασιῶν Καρπάθου, Θεολόγου Μπινίκου: Ἑλληνικὴ καί διεθνὴς πολιτικὴ στό Αἰγαῖο ἀπὸ τὸ 1911 ἕως 1914, Ἑμμ. Ἴ. Κωνσταντινίδου: Πανηγυρικὸς εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννη τὸν Καρπαθίον, Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου: Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου καί Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Καρπαθίου, Κωνσταντῖνου Ἰω. Χαλκιά: Σύντομος ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τῶν παροιμιῶν Σπωιτῶν Καρπάθου Ἀμερικῆς μετ' ἀναφορᾶς καί εἰς τὰς ὀνά τὴν Ὑφήλιον ὑπολοῖπους τοιαύτας, Ε. Μ. Μελά: Ὁ μινωικὸς τάφος στὶς Βωνιές Καρπάθου.

Οἱ δύο τόμοι κατακλείονται μέ βιβλιοκρισίες δωδεκανησιακοῦ περιεχομένου Ἑμμ. Ἴ. Κωνσταντινίδη, Ἴ. Ν. Βασιλαράκη, Κων. Γ. Σεβδαλή, Μηνᾶ Γεωργιάδη, Ντίνου Α. Μελά, Ἴ. Μ. Χατζηφώτη, Γ. Μ. Πολιτάρχη

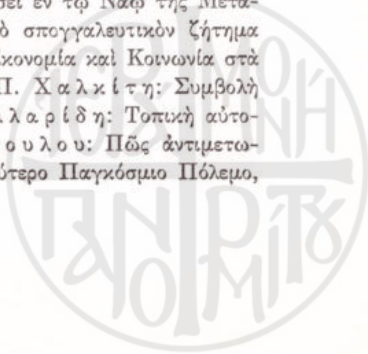
και Σ ω τ. 'Ι. 'Α γ α π η τ ί δ η και πολιτιστικά - πνευματικά χρονικά Καρπάθου - Δωδεκανήσου.

Καλυμνιακά Χρονικά. "Εκδοση 'Αναγνωστηρίου Καλύμνου «Αί Μούσαι». Σὲ σχῆμα 4ο τόμος Δ' - 'Αθήνα 1984, σελ. 272. Σὲ σχῆμα 8ο τόμος Ε' - 'Αθήνα 1985, σελ. 512. Τόμος Στ' - σελ. 429.

Τῇ μορφῇ τῶν παλιῶν ἡμερολογίων διατηροῦν τὰ «Καλυμνιακά Χρονικά» και με τὴν ἀλλαγὴ τοῦ σχήματός τους ἀπὸ 4ο σὲ 8ο σχῆμα, ἐν τούτοις ἀπὸ τὶς σελίδες τους δὲν λείπουν οἱ ἐπιστημονικὲς ἐργασίες και μάλιστα οἱ ἀρχαιολογικὲς ἐρευνες, γεγονὸς πού ὑπογραμμίζομε με ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση. "Ὅπως ἐπίσης και τὴν πυκνότητα τῆς ἐκδοσης σὲ ἐτήσια βάση, γεγονὸς πού ἀποτελεῖ ἐκδοτικὸ ἄθλο και προσδιορίζει τὸ πλούσιο ἱστορικὸ, πνευματικὸ, πολιτιστικὸ και κοινωνικὸ ὑπόβαθρο τῆς Καρπάθου. 'Απὸ τὰ περιεχόμενα τῶν τριῶν τόμων ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερα:

Δ' ΤΟΜΟΣ: Γ. Κ ο υ κ ο ὄ λ η: 'Η συμβολὴ τῆς Καλύμνου στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὰ προνόμια, Ν ι κ. Δ ρ ά κ ο υ: 'Ο Γιάννης Κλεάνθους Ζερβός, πεζογράφος, Θ ε μ ε λ ί ν α ς Κ α π ε λ λ ᾶ: Τὸ παράπονο τῶν γυναικῶν τῆς Καλύμνου (ἀπὸ τὴν καταγραφή Καρόλου Ντίτεριχ), 'Α ν. Μ. Κ α ρ α ν α σ τ ᾶ σ η: 'Η σημερινὴ σύνθεση τῆς γλώσσας τῆς Καλύμνου, Κ ω σ τ ῆ Μ η ν ᾶ: Φωνητικὰ τῶν δωδεκανησιακῶν ἰδιωμάτων, 'Η ρ. Μ. Κ α ρ α ν α σ τ ᾶ σ η: 'Η Κάλυμνος μορφωτικὸ κέντρο τῆς Δωδεκανήσου, Γ. Ν. Π ι ζ ᾶ ν ι α: 'Η συμβολὴ τῆς Καλυμνιαῖς Σεβαστῆς Καλλισπέρη στὴν ἑλληνικὴ παιδεία Γ. Σ α κ ε λ λ α ρ ῖ δ η: 'Η πληθυσμιακὴ ἐξέλιξη τῆς Καλύμνου και τὰ αἰτίά της, Γ ι ᾶ ν ν η 'Α λ α χ ο ὄ ζ ο υ: Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Καλύμνου, Κ. Μ η ν ἑ τ τ ο υ: 'Αρχαῖα νομίσματα Κῶ και Καλύμνου, 'Ι π π. Φ ρ α γ κ ὄ π ο υ λ ο υ: Στιγμὲς ἀπὸ τὴ σύγχρονη ἱστορία τῆς Καλύμνου [γεγονότα τοῦ 1943], Π α ν τ. Κ α μ π ο ὄ ρ η: Οἱ Καλύμνιοι τῆς περιοχῆς πρωτεύουσας και τὸ ἀπελευθερωτικὸ κίνημα, Γ α β ρ ῖ ῆ λ Μ. Σ α κ ε λ λ α ρ ῖ δ η: Οἱ Καλύμνιοι ἐπιστῆμονες στὴ Νίσυρο στὰ χρόνια τῆς 'Ιταλοκρατίας, 'Ιερέα Γ ε ω ρ γ ῖ ο υ Χ α ρ α μ α ν τ ᾶ: Τὰ ἐπίσημα ἐγγράφα τοῦ Πατριαρχικοῦ 'Επιτρόπου Καλύμνου Μισσηλ Παραβάτη και 'Αφιέρωμα στὶς Καλυμνιακὲς παροικίες τῆς 'Αμερικῆς και τῆς Αὐστραλίας.

Ε' ΤΟΜΟΣ: 'Αφιερῶματα στὸν μεγάλο εὐεργέτη τῆς Καλύμνου Νικόλαο Ε. Βουβάλη (κεῖμενα Γ ι ᾶ ν ν η Κ. Ζ ε ρ β ο ὦ, Γ ι ᾶ ν ν η Μ α γ κ λ ῆ, Γ. Μ. Σ α κ ε λ λ α ρ ῖ δ η, Ν τ ῖ ν ο υ Κ. Δ ρ ά κ ο υ, Κ α ρ ὀ λ ο υ Φ λ έ γ ε λ και Μ α ρ ῖ α ς Α. Μ α γ κ λ ῆ γιὰ τὴν Αἰκατερινὴ Βουβάλη) και στὸν Γιάννη Κλεάνθη Ζερβό (κεῖμενα Θ ε ὄ φ ι λ ο υ Κ α β ᾶ σ ι λ α, Μ ι χ. Ν ε ο κ λ. Κ α λ α β ρ ο ὦ, ποιήμα), Ζ α χ α ρ ῖ α Ν. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ: 'Ανθολογία τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ τῆς Δωδεκανήσου (σκέψεις και προτάσεις), 'Ι ὠ ᾶ ν ν ο υ 'Η λ. Β ο λ α ν ᾶ κ η: Χριστιανικὰ Μνημεῖα Καλύμνου, Σ ῆ λ ι α ς Ν ι κ ο λ ᾶ ῖ δ ο υ: 'Η στάση τῶν κατοίκων ἐνὸς παραδοσιακοῦ οἰκισμοῦ στὶς κοινωνικὲς μεταβολές - τὸ παράδειγμα τῆς Καλύμνου, Γ ι ὠ ρ γ η Ν. Κ ο υ κ ο ὄ λ η: Τὸ φερμάνι τῆς Τετρανήσου και ἡ ἐπέκτασή του σ' ὅλες τὶς Νότιες Σποράδες, τοῦ ἴδιου: Μιὰ δευτέρη μετάφραση τοῦ φερμανιοῦ γιὰ τὰ προνόμια τῆς Τετρανήσου, Ναυτικὸς σπογγαλιευτικὸς κανονισμὸς ἀναγνωσθεῖς και ἐγκριθεῖς ἐν Γενικῇ Συνελεύσει ἐν τῷ Ναφῷ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ (1884), Κ α ρ ὀ λ ο υ Φ λ έ γ ε λ: Τὸ σπογγαλιευτικὸν ζήτημα τῆς Μεσογείου, Ε ἰ ῤ ῆ ν η ς 'Ι π π. Φ ρ α γ κ ο π ο ὄ λ ο υ: Οἰκονομία και Κοινωνία στὰ Δωδεκάνησα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δουλείας τους, 'Ι ὠ ᾶ ν ν ο υ Π. Χ α λ κ ῖ τ η: Συμβολὴ στὴν ἱστορία τοῦ Δήμου Καλυμνίων, Γ ι ὠ ρ γ η Μ. Σ α κ ε λ λ α ρ ῖ δ η: Τοπικὴ αὐτοδιοίκηση στὰ χρόνια δουλείας, 'Ι π π ο κ ρ ᾶ τ η Φ ρ α γ κ ὄ π ο υ λ ο υ: Πῶς ἀντιμετώσθησαν τὰ Δωδεκάνησα στρατιωτικὰ και πολιτικὰ κατὰ τὸ Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο,

Ἰωάννου Π. Χαλκίτη: Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Παντελεήμονος Καλύμνου (Ἐπίθεση Νικολάου Καλλισπέρη), Γεωργίου Δρ. Χαραμαντᾶ: Δύο ἐπιστολές Θεοφίλου Παγκλώστα καὶ Ἱερεμία Πατελλάκη στὰ 1821, Κυριάκου Κ. Χατζηδάκη: Ἀπὸ τὴν ἔρευνα τῶν Ἀρχαίων τῆς Δημογεροντίας Καλύμνου, Ἀφιέρωμα στὸν ξεσηκωμὸ τοῦ 1935, Γιάννη Κλ. Ζερβοῦ: Τρεῖς μέρες Ἀγώνα, Γιώργη Μ. Σακελλαρίδου: Ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ μας ἀντίσταση (Ἡ συμβολὴ τῆς Καλύμνου), Γιώργου Μ. Τσουκαλά: Ἀντώνης Στ. Τηλιακός, ὁ ἀγωνιστής, Νικολάου Μ. Δράκου: Ἀντώνης Τηλιακός, ὁ Ἑλληνας δάσκαλος, Παντελεῆ Μ. Καμπούρη: Μιχαὴλ Τσοῦνας, Ἰωαννικίου Κων. Μαστώρου: Ἀπὸ τὸ χρονικὸ τῆς Ἀντίστασης - Μνήμες.

ΣΤ' ΤΟΜΟΣ: Ἀφιέρωμα στὸν Καλύμνιο θεολόγο καὶ ἱεροκέρυκα Μ. Ι. Γαλανὸ (κείμενα Γ. Μ. Σακελλαρίδου, Θεοφάνη Μ. Γαλανοῦ καὶ Μιχαὴλ Ζατῆρη), Νικολάου Μ. Δράκου: Ἡ Σύμη ἐκπαιδεύει Ἑλληνοπούλα τῆς Αἰγύπτου, Γιώργη Κουκούλη: Δύο ἔγγραφα τῆς Δημογεροντίας Καλύμνου πρὸς τὴν Δημογεροντία Σύμης, Γ. Μ. Σακελλαρίδου: Αὐτοδιοίκηση στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, Ἰππ. Φραγκόπουλου: Ἀντιστασιακὲς ὀργανώσεις στὰ Δωδεκάνησα κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, Θεμελίνας Καπελλᾶ: Ὁ ἀγώνας τῶν γυναικῶν στὸ 1935 καὶ ὁ πετροπόλεμος, Μαρίας Ζατῆρη: Τὸ ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα τῆς Δωδεκανήσου στὰ χρόνια τῆς Ἰταλικῆς Κατοχῆς, Ἰωάννου Π. Χαλκίτη: Συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καλύμνου, τοῦ Ἰδίου: Συμβολὴ στὴν ἱστορία τοῦ Δήμου Καλύμνου, Γ. Μ. Σακελλαρίδου: Antonio Ritelli [Ἰταλὸς ἑπαρχὸς Καλύμνου, ἀλλὰ ἀντιφασίστας], Γ. Τσουκαλά: Ἐθνικὴ Ἀντίσταση - Σάσας Ἀντ. Μπιλλήρης, Θεοφίλου Καβάσιλα: Καλύμνικα σφουγγαράδικα στὴν Πάργα, Γ. Μ. Σακελλαρίδου: Ἡ σπογγαλιεῖα εἰς τὴν Κάλυμνον, Σεβ. Ἐλενοπούλεως Ἀθανασίου Παπαῖ: Μιά προσωπογραφία τοῦ Σακελλάρη Μαγκλιῆ, Ζαχαρία Ν. Τσιρπανλῆ: Τὸ συγγραφικὸ ἔργο τῶν ἀδελφῶν Καραναστάση, Γεωργίου Δρ. Χαραμαντᾶ: Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος Τσιγαδᾶς, ὁ ἰδιότυπος ἐφημέριος καὶ . . . ὕμνογράφος τῆς Χώρας.

Ἡ ὕλη συμπληρώνεται μὲ ποιήματα, λογοτεχνικά κείμενα, λαογραφήματα, νεκρολογίες, βιβλιοκρισίες καὶ χρονικά χαρακτηριστικὰ ὅλα τοῦ καλύμνιου πληθωρισμοῦ.

Νισυριακά. Ἐκδόσεις Ἐταιρίας Νισυριακῶν Μελετῶν. Τόμος 9 - Ἀθήνα 1984, σελ. 359. Τόμος 10 - Ἀθήνα 1987, σελ. 413.

Τὸ παλαιότερο ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικά μας περιοδικά, συνεχίζει τὴν ἐκδόσή του μὲ ἐνδιαφέροντα πάντοτε μελετήματα ἀναφερόμενα στὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς Νισύρου. Τὴν ἐκδοτικὴ του ἐπιτροπὴ ἀποτελοῦν ὁ Κώστας Ὁδ. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος καὶ οἱ Νικήτας Ἰ. Κουμέντος καὶ Χάρης Μ. Κουτελάκης, μέλη (στὸν 9ο τόμο περιλαμβανόμεν ὡς μέλος καὶ ὁ Μ. Ἀρφαῆς). Ἀπὸ τὰ περιεχόμενα τῶν δύο νέων τόμων σημειώνομε:

9ος ΤΟΜΟΣ: Ἰωάννη Ἡλ. Βολανάκη: Χριστιανικὰ Μνημεῖα τῆς Νισύρου, Μιχάλη Ἐμμ. Ἀρφαῆ: Ἡ Κεντητικὴ καὶ Ἐφαντικὴ Τέχνη τῆς Νισύρου, Γαβριήλ Μ. Σακελλαρίδου: Παροιμίες καὶ Φράσεις ἀπὸ τὴ Νίσυρο, Γιάννη Σπ. Κουρούνη: Γενικὲς γραμμὲς στὸ τυπικὸ τοῦ γλωσσικοῦ νισυριακοῦ ἰδιώματος, Χάρη Μ. Κουτελάκη: Νίσυρος καὶ Τῆλος στὴν ἴδια γραμμὴ πλεύσης (κοινωνικὲς, οἰκονομικὲς καὶ πνευματικὲς διασυνδέσεις 17ος - 20ὸς αἰ.), Γιάννη Διαμ. Χαρτοφύλη: Ὁ ἀγροτικὸς καὶ ποιμενικὸς βίος στὴ Νίσυρο, Γεωργίου Παπαδόπουλου(†): Λεξιλόγιον Νισυριακῶν, Μαρίας Ε. Πετρούτσου: Ἡ ἔμμετρη ἀλληλογραφία στὴ ζωὴ τοῦ Νισύριου.

10ος ΤΟΜΟΣ: Νικήτα 'Ι. Κουμέντου: Χαρακτήρες και πειράγματα στη Νίσυρο, Λευκοθέας 'Ι. Γιαννίση: Ταξιδιωτικές έντυπώσεις από τη Νίσυρο του L. Ross - Inselneisen, Α. Καραναστάση: Γλωσσική ύλη εκ Νισύρου Δωδεκανήσου, Γαβριήλ Μ. Σακελλαρίδης: 'Η ζωοκλοπή στα Νικιά και η άμυνα τών κατοίκων, Μιλτιάδης Λογοθέτης: Τά κτηματολόγια τής Νισύρου κατά τὰ χρόνια τής δουλείας (1785 - 1945), Γιάννη Σπ. Κουρούνη: Λαογραφικά σύμμεικτα Νισύρου.

Ο ένατος τόμος περιλαμβάνει και βιβλιοκρισίες δωδεκανησιακού περιεχομένου από τόν Μ. 'Αρφαρά.

Λεριακά. 'Επιστημονικό περιοδικό σύγγραμμα. Τόμος πρώτος εις μνήμην Μανουήλ Γεδεών. Διευθυντής: 'Ι. Μ. Χατζηφώτης. 'Εκδ. 'Ενώσεως τών άπανταχοῦ Λερίων α'Η Παναγία τοῦ Κάστρου», 'Αθήνα 1986, σελ. 80.

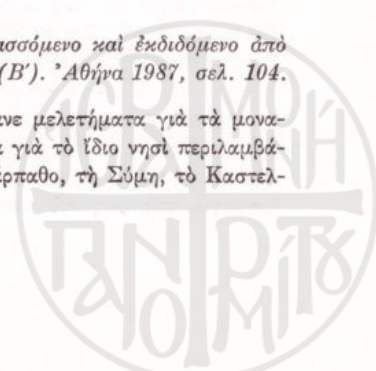
Με τήν έκδοση τών «Λεριακῶν» απέκτησε ἕνα ἀκόμη νησί τῆς Δωδεκανήσου, ἡ Λέρος, τὸ ἐπιστημονικὸ του βῆμα. Ὁ πρῶτος αὐτὸς τόμος ἀφιερωμένος «εἰς μνήμην Μανουήλ Γεδεών», τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ τέκνου τῆς Λέρου καὶ γενικώτερα τῆς Δωδεκανήσου, ἀναφέρεται στὴν ἀνακομιδὴ τών λειψάνων του στὴν πατρίδα του καὶ περιλαμβάνει τὸ χρονικὸ τοῦ σχετικοῦ ἑορτασμοῦ, σύμφωνα με ἀπόφαση τῆς "Ενώσεως τών άπανταχοῦ Λερίων α'Η Παναγία τοῦ Κάστρου» ποῦ μαζὶ με τὸν Δῆμο Λερίων εἶχε πρωτοστατήσει στὶς γιορτὲς τοῦ 1982 (με ψυχὴ τὸν ἀείμνηστο γαμβρὸ τοῦ Γεδεών διαπρεπῆ Συμαῖο φιλόλογο καὶ ἰδρυτὴ τῆς 'Επιτροπῆς Συμαϊκῶν 'Εκδόσεων 'Αλέξανδρο Καρανικόλα), ἀλλὰ ἡ Λέρος ἔχει τόσο ἀφθονο ἱστορικὸ, ἐκκλησιαστικὸ, πνευματικὸ κ.ἄ. παρελθόν, ὥστε εἶναι βέβαιο ὅτι στὴ συνέχεια τὸ περιοδικὸ θὰ προσλάβει κι αὐτὸ τὴ μορφή ἐπιστημονικῆς ἐπετηρίδας.

Βασικὰ μελετήματα ποῦ συγκροτοῦν τὸ ἀφιέρωμα στὸν Μ. Χαρτοφύλακα καὶ Χρονογράφο τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας εἶναι τοῦ Καθηγητῆ 'Εμμ. Γ. Πρωτοψάλτη: «Μανουήλ Γεδεών, Ὁ λογιώτατος Φαναριώτης», Γ. Βαλέτα: «Μανουήλ Γεδεών, Ὁ μεγάλος ἱστορικὸς ἱερομνήμονας τοῦ 'Ελληνισμοῦ» καὶ 'Ι. Μ. Χατζηφώτης: «Ὁ Μανουήλ Γεδεών ὡς ἐκκλησιαστικὸς ἄνδρας». Πρόκειται γιὰ τὰ κείμενα τριῶν λόγων ποῦ ἐκφωνήθηκαν κατὰ τὸν ἑορτασμὸ (τὸ κείμενο τοῦ τέταρτου λόγου τοῦ Φιλ. 'Ηλιοῦ, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐπανειλημμένα εἶχε ζητηθεῖ καὶ ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο 'Αλέξανδρο Καρανικόλα καὶ ἀπὸ τὸν ὑπογράφοντα, δὲν ἔγινε δυνατὸ νὰ ληφθεῖ καὶ νὰ συγκαταλεχθεῖ στὸ ἀφιέρωμα).

'Υπάρχουν ἀκόμη λόγοι καὶ κείμενα γιὰ τὸν Γεδεών καὶ τὸ περισπούδαστο ἔργο του τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτη Ρόδου κυροῦ Σπυρίδωνα, 'Αρχιεπισκόπου 'Ιεραπόλεως κ. Εἰρηναίου, ἐκπροσώπων ἐπιστημονικῶν σωματείων κ.ἄ. ὀργανώσεων, τοπικῶν παραγόντων καὶ ἐκπροσώπων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου. Κορυφαῖες προσωπικότητες, ὅπως οἱ 'Ακαδημαῖκοι Κ. Τρυπάνης, Α. Πολίτης, 'Αγ. Τσοπανάκης, Π. Ζέππος, οἱ Καθηγ. 'Απ. Βακαλόπουλος καὶ Α. Μπαγιόνας, ὁ Λέανδρος Βρανούσης κ.ἄ. ἐκφράζουν τὸν θαυμασμὸ τους στὴ μεγαλοσύνη του. Δημοσιεύονται ἀκόμη πατριαρχικὰ γράμματα, χρονικά, πλούσιο φωτογραφικὸ ὕλικὸ κ.λπ.

Μοναστηριολογία. 'Επιστημονικὸ περιοδικὸ σύγγραμμα συντασσόμενο καὶ ἐκδιδόμενο ἀπὸ τὸν 'Ι. Μ. Χατζηφώτη. Τόμος δεύτερος. Δωδεκάνησα (Β'). 'Αθήνα 1987, σελ. 104.

Ὁ πρῶτος τόμος εἶχε ἐκδοθεῖ τὸ 1980 καὶ περιλάμβανε μελετήματα γιὰ τὰ μοναστήρια καὶ τὸν μοναχισμὸ τῆς Πάτμου. Νεώτερα μελετήματα γιὰ τὸ ἴδιο νησί περιλαμβάνονται καὶ στὸν δεύτερο αὐτὸ τόμο, μαζὶ με ἄλλα γιὰ τὴν Κάρπαθο, τὴ Σύμη, τὸ Καστελόριζο.

Δημοσιεύονται τὰ ἑξῆς μελετήματα: 1. Νέα στοιχεῖα καὶ εἰδήσεις γιὰ τρία μετόχια τῆς Ἱ. Μ. Πανοριμίτη (Α' Ἀνέκδοτα ἔγγραφα γιὰ τὸ μετόχι τοῦ νησιοῦ τῶν Σεσιλιῶν. Β' Μετόχι τοῦ Πανοριμίτη στὸ Καστελλόριζο. Γ' Τὸ Μετόχι τοῦ Μεγάλου Σωτήρη. Ἐπίμετρο). 2. Ἀββακοῦμ μοναχὸς Λαυριώτης (ὁ ἀτυπώδητος) ἀπὸ τῆ Σύμῃ Δωδεκανήσου (1895 - 1978). 3. Ἔθιμα τῆς Νέας Τρίτης στὸ νησί τῆς Πάτμου. 4. Ἀποφθέγματα καὶ νοθεσίες τοῦ Πάτμου Ἱερομονάχου Ἀμφιλοχίου Μακρῆ, Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Θεολόγου καὶ Κτήτορα Ἱ. Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ Μητρὸς Ἁγαπημένου Πάτμου (1888 - 1970). 5. Ἀνέκδοτη περιγραφή τοῦ Νιπτήρα ἀπὸ τὸν λόγιό Ἱερομόναχο Γεράσιμο Σμυρνάκη, ἀδελφὸ τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου (1862 - 1935). 6. Ἀντίπα Κάππου μοναχοῦ Πατμίου (1871 - 1954) ἀνέκδοτη «Ἀποκάλυψις τῶν βαθέων τοῦ Σατανᾶ καὶ κατὰ πνευματιστῶν». 7. Ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ἀγίου Γεωργίου Βατσῶν Καρπάθου. 8. Ὁ Ἅγιος Ἱ. Μονῆς Πανοριμίτου Ἀρχιμ. Ἡσαίας ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο Καρπάθου (1874 - 1878), Πνευματικὸς τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. 9. Ὁ Μοναχισμὸς στὴν Ἱ. Μητρόπολη Καρπάθου - Κάσου.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Γεωργίου Τοπούζη: Μερικὰ ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Πασερμώτη καὶ λίγα γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Μονῆς. Ρόδος 1985, σχ. 8ο Μ., σελ. 76.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ μαρτυρία γιὰ τὴν πλατιὰ φήμη τοῦ Πανοριμίτη, τῆ λαϊκῆ πίστη καὶ τὰ ἀπειράριθμα θαύματά του, ἀλλὰ καὶ ἓνα ἔργο μὲ ἔντονο λαογραφικὸ ἐνδιαφέρον. Ὁ συγγραφέας, μαζὶ μὲ γνωστὰ θαύματα, καταγράφει πολλὰ ἄλλα ἀθησαύριστα ὡς σήμερα. Ἰδιαιτέρα πρέπει νὰ σημειωθεῖ τὸ δημῶδες στιχοῦργημα γιὰ τὴν πρώτη ἵδρυση τῆς Μονῆς, ποῦ τοῦ διηγήθηκε ἡ γριά Λεβένταινα ἀπὸ τῆ Μαραθούντα, ποῦ καὶ ὡς στιχοποικιὰ εἶναι ἀξιόλογο:

*«Ὀκτώβρη μῆναν ἔσκαβγεν τὸ Πρωτενὶ κριθάρι
καὶ μιὰ μεθύρα ἀπ' ἀσκινὸ ἐτρόπωσεν σὲ πέτρα.
Κι ἐν ἐφοίθη τὸ Μαριὸν κι ἐσήκωσεν τὴν πέτρα,
καὶ ἡ μεθύρα γλύστρησε γιὰ νὰ τῆς φανερώσει
ἓνα μικρὸ εἰκόνισμα - ἓνα κονισματάκι.
Τὸν Μιχαὴλ Ἀρχάγγελο μὲ τὴν ψυχὴ στὸ χέρι...».*

Γιὰ τὸ ἱστορικὸ τῆς Μονῆς ὁ συγγραφέας χρησιμοποιεῖ τὴν ὑπάρχουσα βιβλιογραφία, ὅχι ὅμως μὲ τὴ δέουσα προσοχή, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπαναλαμβάνει σοβαρὰ λάθη παλαιότερων μελετητῶν ὀφειλόμενα μάλιστα σὲ σιμωνίδειες πλαστογραφίες καὶ ποῦ ἔχουν πλήρως ἀνατραπεῖ. Πάντως τὸ ἱστορικὸ τμῆμα ἔχει ἀπλῶς πληροφοριακὸ χαρακτῆρα καὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι μέσα σὲ λίγες σελίδες ὁ συγγραφέας μπόρεσε νὰ συμπυκνώσει μιὰ πολύχρονη καὶ πολυκύμαντη ἱστορία ποῦ προσδιορίζει τὴ σημασία καὶ τὸν ρόλο τοῦ μεγάλου σωμαϊκοῦ προσκυνήματος.

Ν. Κεχαγιᾶ — Ναίθωνα: 'Εθνική' Αντίσταση Δωδεκανήσου [στό έξώφυλλο: 'Οδοιπορικό Ρωμιούσνης] - Παπανικήτας Παπαντωνίου (ἢ Παπὰ Βαβᾶνα). 'Αθήνα 1987, σχ. 8ο Μ., σελ. 160.

Μὲ τὴ μορφή χρονικοῦ ἀφηγήματος, διαλόγων καὶ ἔμμετρου λόγου, ὁ συγγραφέας προβάλλει μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ χαρακτηριστικὲς περιπτώσεις τῆς ἀντίστασης τοῦ συμαϊκοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰταλοῦ κατακτητῆ, ὅπως ὑπῆρξε ὁ ἀείμνηστος Παπανικήτας Παπαντωνίου, λόγιος κληρικός καὶ μουσικώτατος. Περιλαμβάνονται ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες καὶ ἀνέκδοτο φωτογραφικὸ ὕλικό. Παρὰ τὴν ἀπουσία ἐπιστημονικοῦ χαρακτήρα καὶ σχετικῆς διάρθρωσης, εἶναι μιὰ εὐπρόσδεκτη συμβολὴ τοῦ κ. Κεχαγιᾶ στό νὰ γίνεῖ γνωστὴ ἡ ἐθνικὴ ἀντίσταση τῶν Συμαϊκῶν κατὰ τοῦ ἰταλικοῦ φασισμού. Βέβαια τὸ κεφάλαιο αὐτὸ τῆς συμαϊκῆς ἱστορίας εἶναι τεράστιο, δὲν ἔχει μελετηθεῖ σὲ βάθος καὶ ἀναμένει τὸν ἐρευνητὴ ἐκεῖνο, ποὺ ἀναδιφώντας στίς ἀρχεαικὲς πηγές καὶ ἀξιοποιώντας τὶς ζωντανὲς μαρτυρίες, — ὅσο ἀκόμη ὑπάρχουν, — θὰ μᾶς δώσει μιὰ συνθετικὴ ἐργασία γιὰ τὴ σκληρὴ καὶ ταυτόχρονα ἥρωικὴ ἐκείνη περίοδο τῆς ζωῆς τοῦ νησιοῦ μας. "Ὡστε νὰ δικαιωθοῦν οἱ κληρικοί, οἱ ἐκπαιδευτικοί, οἱ ἄπλοι ἄνθρωποι ποὺ ἔδωσαν καὶ τὸ αἷμά τους ἀκόμη γιὰ νὰ εἶναι σήμερα λεύτερο, ὅπως καὶ τὰ ὑπόλοιπα Δωδεκάνησα.

Διαβάζοντας κανεὶς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κεχαγιᾶ διαπιστώνει τὸ ἑλληνικὸ καὶ ὀρθόδοξο φρόνημά τους, τὴ λεβεντιὰ καὶ εὐψυχία τους, τὴ μεγαλοσύνη τῆς καρδιᾶς τους. Ὁ Παπανικήτας Παπαντωνίου ὑπῆρξε κορυφαία ἀσφαλῶς περίπτωση, ἀλλὰ ὄχι ἡ μοναδική. Γι' αὐτὸ καὶ στό πρόσωπό του, στὸν ἀγέρωχο χαρακτήρα του, στίς παράτολμες ἐνέργειές του, στὴν ὅλη βιωτὴ του τιμᾶται ἡ ψυχὴ τῆς Σύμης, ὁ ἀδούλωτος συμαϊκὸς λαός. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ καὶ τοῦτο: πὼς μὲ τὸ βιβλίον τοῦ ὁ κ. Κεχαγιᾶς πρόεβη σὲ μιὰ πράξη δικαιοσύνης, γιὰτὶ πράγματι ὁ Παπανικήτας, τὸ λιοντάρι ἐκεῖνο τῆς Ρωμιούσνης καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἔμενε στὴ λησμοσύνη, ἐνῶ πρέπει πάντα νὰ στέκει φωτεινὸ παράδειγμα γιὰ τὶς νέες γενιές.

Τὸ βιβλίον ἀποκαλύπτει κι ἓνα γνήσιο λαϊκὸ ζωγράφο τῆς Σύμης, τὸν Νικόλαο Κ. Καρακατσάνη. Τὰ σχέδιά του ποὺ κοσμοῦν τὶς σελίδες του ἔχουν ἐξαιρετικὴ ποιότητα καὶ λεπτότητα. Δὲν γνωρίζομε τὴν ἀξία τοῦ λαογραφικοῦ του ἔργου, γιὰ τὸ ὅποιο μιλάει ὁ κ. Κεχαγιᾶς, ἀλλὰ τὰ σχέδια αὐτὰ μαρτυροῦν ἓναν πολὺ σπουδαῖο λαϊκὸ τεχνίτη ἀξιοῦ ἰδιαίτερης τιμῆς καὶ προβολῆς.

'Ελένης Ζαχαρίου — Μαμαλίγκα: Οἱ Ψαράδες τῆς Σύμης. Οἰκονομικὴ - κοινωνικὴ - πολιτιστικὴ ὄψη. Διδακτορικὴ διατριβή. Ρόδος 1986, σχ. 8ο Μ., σελ. 197, εἰκ.

Ἡ ναυτιλία καὶ ἡ ἀλιεῖα ἦταν ἀνάκαθεν τὰ δύο βασικὰ ἐπαγγέλματα τοῦ λαοῦ τοῦ ἄνυδρου καὶ βραχῶδους νησιοῦ μας. Τὸ πρῶτο παραμένει καὶ

σήμερα ή κυριώτερη άσχολία, ένώ τὸ δεύτερο ἐκ τῶν πραγμάτων περιορίζεται. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ φιλόλογος - λυκειάρχης κ. Ἐλένη Ζαχαρίου - Μαμαλίγκα εὐστοχα ἔστρεψε τὴν προσοχή καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς μελέτης τῶν στοιχείων ποὺ ἀναφέρονται στὴ θάλασσα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς. Ἔτσι στὴ διδακτορικὴ αὐτὴ διατριβὴ τῆς, ποὺ ὑποβλήθηκε καὶ ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, καταπιάνεται συστηματικὰ μὲ τοὺς ἀλιεῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλιεῖα στὴ Σύμη (γιὰ σπογγαλιεῖα βέβαια δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ διόλου λόγος, ἀφοῦ σήμερα ἡ άσχολία αὐτὴ ἐξέλιπε ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὸ ἄλλοτε σφουγγαράδικο νησί μας).

Ἡ διατριβὴ τῆς κ. Ζαχαρίου - Μαμαλίγκα περιλαμβάνει δυὸ μέρη: στὸ πρῶτο ἐξετάζεται ἡ παραγωγή (τεχνολογία, ἔμφυχο δυναμικό, διάθεση τοῦ προϊόντος, συμφωνίες μὲ τοὺς ψαρομανάβηδες, οἰκονομικὴ ἀπόδοση, οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν ψαράδων, ἐρασιτεχνικὸ ψάρεμα), ένώ στὸ δεύτερο καταπιάνεται μὲ τὴν κοινωνικὴ-πολιτιστικὴ διάσταση (κοινωνικὴ κινητικότητα, οἰκογενειακὴ καὶ κοινωνικὴ δομὴ, μορφωτικὸ ἐπίπεδο τῶν ψαράδων).

Πολὺ πιὸ ἐκτεταμένα εἶναι τὰ δύο παραρτήματα, ποὺ ὀλοκληρώνουν τὴν ἐργασία, καὶ παρουσιάζουν γενικώτερο ἐνδιαφέρον. Τὸ πρῶτο παράρτημα ἔχει ὡς ἀντικείμενο τὰ μέσα παραγωγῆς (ἀλιευτικὰ σκάφη, ὄργανα, ἐργαλεῖα καὶ σύνεργα, χρῆση καὶ ἄλλοι τρόποι ψαρέματος νόμιμοι καὶ μὴ) καὶ τὸ δεύτερο τὴν ἐπίδραση τοῦ κόσμου τῆς θάλασσας στὸν πολιτισμὸ τοῦ νησιοῦ (γλώσσα, παροιμίες, φράσεις, παρωνύμια, ἐπώνυμα, μικροτοπωνύμια, ὀνομασίες φυτῶν, ἀσθeneιδῶν, λαϊκὴ ποίηση καὶ τέχνη, καθημερινὴ ζωὴ: ἔθιμικὲς χρήσεις καὶ διατροφή). Ὑπάρχουν ἀκόμη Ἐπιλεγόμενα μὲ γενικὰ συμπεράσματα, παρατηρήσεις γιὰ τὴν πιστὴ προφορὰ καὶ κατανόηση τῶν ἰδιωματικῶν λέξεων τῆς Σύμης, γλωσσάρια, πίνακες, εἰκόνες, χάρτες καὶ βιβλιογραφία.

Ἡ κ. Ἐλένη Ζαχαρίου - Μαμαλίγκα, μὲ τὴν ἐπιμέλεια ποὺ τὴ διακρίνει καὶ τὴν εὐσυνειδησία ποὺ δείχνει σὲ κάθε προσπάθεια ποὺ ἀναλαμβάνει, μπόρεσε μέσα ἀπὸ τίς σελίδες τῆς διατριβῆς τῆς, ποὺ εἶναι λεπτομερῶς τεκμηριωμένη (κάποιες βιβλιογραφικὲς παρατηρήσεις ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν, δὲν ἔχουν τόση σημασία) νὰ προσδιορίσει τὰ σημαντικώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς Σύμης καὶ τοῦ λαοῦ τῆς. Ἐνα βιβλίο ποὺ ἀποπνέει ἀλμύρα, θάλασσα καὶ Αἰγαῖο. Καὶ μιὰ μελέτη ποὺ μαρτυρεῖ μόχθο καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα μας.

Χάρις Α. Καλλιγᾶ, «Τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Κωνσταντίνου Σιμωνίδη», Ἐπώνυμα Ἀρχοντικά τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, ἔκδ. Σπονδαστηρίου Ἱστορίας τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς Ε. Μ. Π., Ἀθήνα 1986, σσ. 247 - 254.

Πολὺ ἀξιόλογη ἐργασία, ἐξαίρετη συμβολὴ στὴ μελέτη τῆς συμαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ποὺ εἶναι ἀσφαλῶς ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ σημαντικοὺς καὶ ἐνδια-

φέροντες τομείς τοῦ νησιοῦ μας, πρὸς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ στραφεῖ ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Καὶ μάλιστα οἱ νέοι μας ἐπιστήμονες. Πρόκειται βέβαια γιὰ τὸ σπίτι τοῦ Κωνσταντίνου Σιμωνίδη (1820 - 1867), στὰ βιογραφικὰ τοῦ ὁποίου ἐπίσης συνεισφέρει ἡ κ. Καλλιγᾶ μετὰ τὴ δημοσίευση τῆς Διαθήκης τοῦ Σίμωνος Χατζηκώστα (1863/4).

Ἡ ἐργασία τῆς γενικᾶ ἔχει λαμπρὸ ὑπομνηματισμὸ, εὐσυνειδητὴ καὶ ἀκριβῆ τεκμηρίωση καὶ βέβαια ἀψογὴ παρουσίαση τοῦ καθ' αὐτὸ θέματος ἀπὸ ἀρχιτεκτονικῆς πλευρᾶς. Τὰ σπίτια τῆς Σύμης, καὶ τοῦ Σιμωνίδη εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιδ χαρακτηριστικὰ δείγματά τους, εἶναι οἱ ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς ἀρχοντιᾶς καὶ τῆς ἀκμῆς τῆς. Τὸ μελέτημα συνοδεύεται ἀπὸ πλῆθος σχεδίων καὶ ὠραιότατες φωτογραφίες.

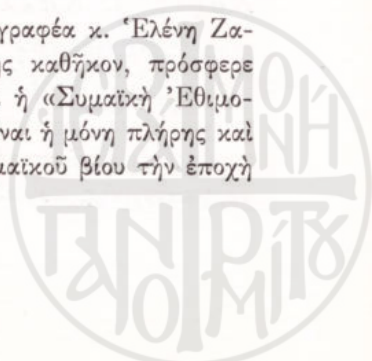
Στὸν ἴδιον τόμο ἡ κ. Μάρω Φίλιππα - Ἀποστόλου παρουσιάζει τὸ ἀρχοντικὸ Νικολαΐδη στὴ Χώρα τῆς Πάτμου.

Κωστίη Β. Ζαχαρίου: Ἀναπολήσεις ἀπ' τὴν παλιὰ Σύμη. Ρόδος 1987, σχ. 80 Μ., σελ. 235. Σχέδιο ἐξωφύλλου: Κώστα Βαλσάμη.

Τῇ μεγαλύτερῃ λαογραφικῇ ἀξίᾳ παρουσιάζει τὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου, ποὺ μετὰ τὸν τίτλο «Συμαϊκὴ Ἐθιμογραφία» εἶχε δημοσιευθεῖ γιὰ πρώτη φορὰ στὸ μεγαλύτερο τμῆμά του στοὺς τρεῖς πρώτους τόμους τῶν «Συμαϊκῶν» (Ἀπὸ τὰ Δωδεκάμερα — Ἀπὸ τὶς Ἀποκριές — Ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Σαρακοστῇ καὶ τὸ Πάσχα). Τὸ ἀνέκδοτο τμῆμα, μετὰ τὸ ὁποῖο ὀλοκληρώνεται ὁ κύκλος τοῦ χρόνου ἀναφέρεται στὴν περίοδο ἀπὸ τὴ Λαμπροβδομάδα ὡς τὸ Σαραντάμερο. Περιλαμβάνεται πλούσιο ὕλικὸ ἀπὸ τὴν ἀλλοτινὴ Σύμη, ποὺ ὁ συγγραφέας ἀποδίδει μετὰ ἐνέργεια, καθὼς τὸ ἀναπλάθει νοσταλγικὰ ἀπὸ τὰ προσωπικὰ του βιώματα.

Τὸ πρῶτο κείμενο, ἐξ ἄλλου, τοῦ δευτέρου μέρους γιὰ τὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ ὡς ἀξία τῆς ζωῆς στὴ Σύμη εἶναι ὅ,τι ἀξιόλογο ἔχει ὡς σήμερα γραφεῖ γιὰ τὸν ἀνερευνῆτο αὐτὸ τομέα τοῦ συμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ἡ μελέτη του εὐτυχῶς ἀπασχολεῖ νέους ἐπιστήμονες μας, ὅπως ὁ γιατρός Ρόδιος Δημητρίου, ποὺ καὶ ὁ ἴδιος ἂν καὶ διαμένει στὴν ξένη (Γαλλία), μετὰ τὰ πυκνὰ ταξίδια του στὴ Σύμη, συνεχίζει τὴν παράδοση. Στὰ ὑπόλοιπα κείμενα σκιαγραφοῦνται γραφικοὶ τύποι τοῦ νησιοῦ μας, ποὺ ἡ παρουσίασή τους συμβάλλει καὶ αὐτὴ στὴν ὀλοκλήρωση τοῦ τί ἦταν ἡ Σύμη ποὺ ἔφυγε.

Ἀξίζει κάθε ἐπαινος στὴ στοργικὴ κόρη τοῦ συγγραφέα κ. Ἑλένη Ζαχαρίου - Μαμαλιγκά, ποὺ ἐκτελώντας τὸ θυγατρικὸ τῆς καθῆκον, πρόσφερε καὶ στὴ συμαϊκὴ λαογραφία σπουδαία ὑπηρεσία, γιὰτὶ ἡ «Συμαϊκὴ Ἐθιμογραφία» τοῦ ἀείμνηστου συνεργάτη τῶν «Συμαϊκῶν» εἶναι ἡ μόνη πλήρης καὶ ὀλοκληρωμένη ἐπισκόπηση τοῦ ἐτήσιου κύκλου τοῦ συμαϊκοῦ βίου τὴν ἐποχὴ ποὺ δὲν εἶχε ὑποστῆ τὴν παραμικρὴ ἀλλοίωση.

Χριστοδούλου 'Ι. Παπαχριστοδούλου: *Λεξικό τῶν ροδίτικων ιδιωμάτων*. Ἀθήνα 1986, σχ. 80 Μ., σελ. 741 <Στέγη Γραμμάτων και Τεχνῶν Δωδεκανήσου, σειρά αὐτοτελῶν ἐκδόσεων ἀρ. 17>.

Ἔργα σάν τὸ Λεξικό τῶν ροδίτικων ιδιωμάτων δὲν ἔχουν μόνο ἐπιστημονική, ἀλλὰ καὶ ἐθνική σημασία. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ ἀναδεικνύεται ἡ ἐλληνικότητα τῆς Ρόδου, ἀφοῦ ἡ γλώσσα εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ταυτότητας ἑνὸς λαοῦ. Διαπιστώνει κανεὶς πόσο βαθειὰ στὸ ἐλληνικὸ χθὲς φθάνουν οἱ ρίζες της καὶ πῶς διαφυλάχθηκε σὲ δυσχεῖμερους καιροὺς ἀπὸ ἀλλοιώσεις καὶ ἀπώλειες. Χαρακτηριστικὸ εἶναι αὐτὸ πού σημειώνει ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας τοῦ πολύτιμου ἔργου:

«Τὰ ροδίτικα ιδιώματα, ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτη περίοδο τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς, μὲ τὴν πρόοδο στὴν ἐλληνικὴ ἐκπαίδευση, πὸν ἄρχισε λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 1900 καὶ συνέχισε ἔπειτα σχεδὸν ραγδαία, παρουσιάζουν μιὰ ἐπίδραση τῆς Νοελληνικῆς ὁμιλουμένης. Δὲ λένε πιά, ἡ λουκάντα, τὸ κουμέρι, ἡ πόστα, τὰ σπιτάλια, ἡ σπετσαρία, ἀλλὰ, ἐστιατόριο, τελωνεῖο, ταχυδρομεῖο, νοσοκομεῖο, φαρμακεῖο».

Ἡ ἀποβολὴ αὐτὴ δὲν εἶναι τυχαία. Καὶ δείχνει πόσο εὐκαιριακά, ἀφοῦ ἄλλωστε ἔτσι ἐπίσημα ὀνομάζονταν οἱ δημόσιες ὑπηρεσίες ἐπὶ Ἰταλοκρατίας, χρησιμοποιοῦνταν οἱ ἰταλικὲς λέξεις. Τὸ φαινόμενο, ὡστόσο, δὲν εἶχε γενίκευση, ἀκριβῶς γιατί ὁ λαὸς τῆς Δωδεκανήσου γαντζωμένος μὲ τὰ νύχια στὴν ἐλληνικὴ ὀρθόδοξη παράδοσή του, κράτησε ἀλώβητο τὸν ἐλληνικὸ ἑαυτό του. Ἔτσι οἱ παραπάνω λέξεις ἀπολακτίστηκαν πολὺ εὐκολα, ἐνῶ ἀντίθετα διατηρήθηκαν, ὅπως μαρτυρεῖ τὸ λεξικὸ τοῦ Παπαχριστοδούλου, ἀναρίθμητες λέξεις μὲ ἀρχαία καὶ βυζαντινὴ προέλευση.

Θαυμάζει κανεὶς τὴ σοφία, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτυχή ἐτυμολογικὴ ἀνίχνευση πού σημειώνεται στὰ διάφορα λήμματα, γιατί τὸ Λεξικὸ τῶν ροδίτικων ιδιωμάτων δὲν περιορίζεται μόνο στὴν καταγραφή τῶν λέξεων, ἀλλὰ συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ πλούσια ἐρμηνευτικὰ, ἐτυμολογικὰ κ.ἄ. στοιχεῖα. Μιὰ ἐργασία ὀλοκληρωμένη, πραγματικὸς πνευματικὸς ἄθλος, τὸ ἀποκορύφωμα μιᾶς ἐντιμῆς καὶ γενναίας προσπάθειας σὲ ἕναν τομέα πού μιὰ καὶ μόνη χαρὰ προσκομίζει στὸν ἐπιδιδόμενο, ἐκείνη πού τοῦ δίνει ἡ ἐπιτέλεση τοῦ ἐπιστημονικοῦ χρέους. Κι αὐτὸ ὁ Χριστόδουλος Παπαχριστοδούλου τὸ πλήρωσε στὸ ἀκέραιο.

Τί ἄλλο νὰ γράψει κανεὶς γιὰ τὸν ἐκλιπόντα πρεσβύτερο τῶν Ροδίτικων καὶ γενικὰ τῶν Δωδεκανησιακῶν Γραμμάτων χωρὶς ν' ἀποφύγει τὶς κοινοτοπίες; Πῶς νὰ μπορέσει νὰ ἀποτιμήσει ἀκριβοδίκαια στὸ στενὸ χῶρο ἑνὸς βιβλιοκριτικοῦ σημειώματος τὰ μεγάλα καὶ μνημειώδη ἔργα του, ὅπως εἶναι ἡ Ἱστορία, τὸ Τοπωνυμικὸ, τὸ Λεξικὸ τῶν ροδίτικων ιδιωμάτων, μὰ καὶ τὶς τόσες παράλληλες σημαντικώτατες γλωσσολογικὲς, λαογραφικὲς καὶ φιλο-

λογικές ἐργασίες του; Ὁ ὄγκος καὶ μόνο τοῦ Λεξικοῦ του, ὁ ἐρευνητικὸς μόχθος, ἡ ἀριστη ἐπεξεργασία, τὸ πνευματικὸ ἦθος τοῦ ἀκούραστου ἐκείνου ἐργάτη τοῦ πνευματικοῦ μας χώρου ἐπέβαλαν τὸν σεβασμὸ καὶ τὴ γενικὴ ἀναγνώριση. Καὶ ὁ Δῆμος Ρόδου μὲ τὴν ἐπιχορήγηση τῆς πολυδάπανης ἐκδοσης ὑπογράμμισε ἀκριβῶς τὴ διαπίστωση αὐτή. Ἔτσι τιμῶνται οὐσιαστικὰ οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι. Καὶ ὁ Χρ. Παπαχριστοδοῦλου μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ ὑπῆρξε ἀσκητῆς τοῦ πνεύματος. Συγκέντρωνε τὴν εὐγνωμοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη ὅλων μας. Καὶ κυριώτατα τῶν κατοίκων τῆς Ρόδου, στὴν ὁποία καὶ ἀφιέρωσε τὶς περισσότερες ἐργασίες του (ἂν καὶ πάντοτε ἔδειχνε ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὰ ἄλλα νησιὰ τοῦ δωδεκανησιακοῦ μας συμπλέγματος καὶ γιὰ τὴ Σύμη, πού τὸ τοπωνυμικὸ της δημοσίευσε στὰ «Συμαϊκά».).

Ἀντὼνη Μηνᾶ Σοφοῦ: Τὰ Λαογραφικὰ τῆς Κάσου. Τόμος τρίτος, Παραμῦθια. Ἀθήνα 1987, σχ. 80 μ., σελ. 223.

Συνεχίζοντας τὴν προσπάθεια, πού ἄρχισε μὲ τὰ «Γεωργικὰ» (1986), πρῶτο τόμο στὴ σειρά τοῦ ἔργου του «Τὰ Λαογραφικὰ τῆς Κάσου», — εἶναι ἤδη ἔτοιμη καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ δευτέρου τόμου μὲ «Τὰ Ποιμενικὰ», — παρουσιάζει τώρα τὸν τρίτο τόμο, καταγράφοντας παραμῦθια τοῦ νησιοῦ του συλλεγμένα ἀπὸ πρῶτο χέρι, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ. Πρόκειται γιὰ τὸν Κάσιο φιλόλογο κ. Ἀντῶνη Μηνᾶ Σοφό, πού ἀσχολεῖται μὲ τὴ λαογραφία τῆς Κάσου ὡς ἐρευνητῆς, ἀλλὰ καὶ γλαφυρὸς ἀνασυγκολλητῆς. Συστηματικὸς λαογράφος, βρῆκε στὴν Κάσο ἀξιόλογο ὕλικό, πού μαρτυρεῖ τὸν πλούσιο συναισθηματικὸ κόσμο τῶν κατοίκων της καὶ τὸ θαυμαστὸ πολιτιστικὸ τους ἐπίπεδο.

Τὰ παραμῦθια, πού περιλαμβάνονται στὸν τόμο, εἶναι ὅπως σημειώνει ὁ συγγραφέας, μέρος μόνο ἀπὸ τὰ παραμῦθια τοῦ κασιακοῦ λαοῦ, «μικρὸ ἴσως ποσοστὸ τῶν παραμυθιῶν, πού λέγονταν στὴν Κάσο, τότε πού τὸ παραμῦθι ἦταν συμπλήρωμα τῆς «ἀποσπερίας», κυρίως κατὰ τὰ χειμωνιάτικα βράδια, καὶ μαζὶ μὲ ἱστορίες γιὰ «σφαντάσματα» κι «ἀνεράγδες» ἀποτελοῦσαν γιὰ τοὺς πολλοὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους, μοναδικὴ πνευματικὴ ἀπόλαυση».

Ὁ συγγραφέας χωρίζει τὰ 57 παραμῦθια πού συγκέντρωσε (ὅλα στὴν κασιώτικη ντοπολαλιά, ἐκτὸς ἀπὸ μερικά, πού οἱ ἀφηγητῆς τους ζώντας χρόνια στὴν πρωτεύουσα, τὴν ἀπέβαλαν) σὲ τρεῖς κατηγορίες: α' μαγικὰ ἢ ξωτικά, β' διηγηματικὰ ἢ κοσμικὰ (1. Περιπετειακὰ. 2. Διδακτικὰ καὶ παροιμιακὰ. 3. Αἰνιγματικὰ. 4. Εὐτράπελα. 5. Κλιμακωτὰ) καὶ γ' θρησκευτικὰ ἢ συναξαρικὰ. Ὅπου πρόκειται γιὰ παραλλαγές ἢ χρειάζονται διευκρινίσεις, παρέχει τὶς ἀναγκαῖες σημειώσεις. Πρόσθετα διαφωτίζει τὸν ἀναγνώστη γιὰ τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Κάσου (θέματα φωνητικῆς, φθολογικὰ κ.λπ.) καὶ καταχωρίζει στὸ τέλος τοῦ τόμου γλωσσάριο καὶ βιβλιογραφία. Προτάσσει κι ἕναν κατατοπιστικὸ πρόλογο, ὅπου ἀποτιμᾷ τὸ προσφερόμενο ὕλικό, προβαίνει σὲ

γενικές διαπιστώσεις, αναφέρεται στην προέλευση και τις επιδράσεις (όχι μόνο από την 'Ανατολή, μα και από κάποιες άλλες μεριές).

Για την απόδοση των φθόγγων δὲν χρησιμοποιεῖ ιδιαίτερα φωνητικά σύμβολα, — «ἀρκεῖται στὸ συνδυασμὸ συμφώνων τοῦ ἀλφαβήτου, καθὼς τὸ κασιώτικο φθορολογικὸ δὲν παρουσιάζει τὶς ἔντονες διαφοροποιήσεις ποὺ παρουσιάζουν οἱ διάλεκτοι ἄλλων Δωδεκανήσων», — καὶ ἀναμφισβήτητα αὐτὸ διευκολύνει τὸν μέσο ἀναγνώστη, στερεῖ ὅμως ἀπὸ τὸ ἔργο τὸν αὐστηρὰ ἐπιστημονικὸ χαρακτήρα.

Πάντως τὰ «Παραμύθια» τῆς Κάσου, ποὺ με ἀγάπη καὶ εὐθύνη συγκέντρωσε ὁ κ. Σοφός, εἶναι μιὰ σημαντικὴ καταβολὴ στὴ λαογραφικὴ βιβλιογραφία τῆς Δωδεκανήσου καὶ μιὰ ἀκόμη μαρτυρία τοῦ ἀκμαίου ἠθους καὶ τῆς ψυχικῆς εὐγένειας τοῦ λαοῦ της.

E. M. Melas, The Islands of Karpathos, Saros and Kasos in the Neolithic and Bronze Age. Studies in Mediterranean Archaeology. Göteborg 1985, Paul Aströms Förlag, σχ. 4ο, σελ. 337, εἰκ.

Μετὰ ἀπὸ πολύχρονες ἔρευνες καὶ συστηματικὴ καὶ γόνιμη ἐπίδοση στὴ διερεύνηση τοῦ μακρινοῦ χθὲς τῆς Καρπάθου καὶ τῆς γειτονικῆς Κάσου, ὁ Καρπάθιος Ἀρχαιολόγος - Ἱστορικός κ. E. M. Μελάς, παρουσίασε τὸν ὀγκώδη καὶ ἐπιβλητικὸ αὐτὸ σὲ μεγάλο σχῆμα τόμο στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ὅπου ἀξιοποιεῖ καὶ παρουσιάζει ἐξονυχιστικὰ ὅλα τὰ στοιχεῖα (δημοσιευμένα καὶ ἀδημοσίευτα), ποὺ ἔφερε στὸ φῶς ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη συνθέτοντάς τα σὲ μιὰ ὀλοκληρωμένη μονογραφία, στὴν ὁποία προβάλλεται ὁ πολιτισμὸς τῶν «Νήσων Καρπάθου, Σάρου καὶ Κάσου στὴ Νεολιθικὴ καὶ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ». Πρόκειται γιὰ βαρυσήμαντη ἐργασία, πολύμοχθη, πρωτότυπη, ἄριστα τεκμηριωμένη καὶ ἐπεξεργασμένη, ὥστε ἡ ὅλη ἐκδοσὴ νὰ μπορεῖ νὰ χαρακτηριθεῖ χωρὶς ὑπερβολὴ μνημειώδης. Ἡ συγγραφή της ἐξ ἄλλου σὲ διεθνή γλῶσσα θὰ συμβάλει ἀναμφισβήτητα στὴν παγκόσμια προβολὴ τῆς συμβολῆς τῶν νησιῶν μας στὸν πολιτισμὸ τῶν πρῆστορικῶν χρόνων.

Συνήθως ἔργα τοῦ εἴδους ἀπασχολοῦν ξένους ἐπιστήμονες ποὺ φθάνουν στὰ Δωδεκάνησα. Τὸ γεγονός ὅτι Δωδεκάνησιος καταπιάσθηκε με τὴν ἐπιτυχία καὶ τέτοια ἀπόδοση με τὸ δύσκολο καὶ ἐπίπονο αὐτὸ θέμα, εἶναι ἓνα γεγονός παρήγορο, ποὺ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε καὶ νὰ ἐξάρουμε. Οἱ λόγοι εἶναι εὐνόητοι. Πρέπει νὰ σταθοῦμε καὶ στὴν πλουσιώτατη εἰκονογράφηση τοῦ τόμου (ἄψογα μάλιστα τυπωμένη), ποὺ παρέχει στὸν ἀναγνώστη τὴ δυνατότητα νὰ ἀπτοποιήσει καὶ νὰ ἐκτιμήσει τὰ γραφόμενα τοῦ κ. Μελά.

Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τῆς λαμπρῆς συγγραφῆς του ξεπηδαεῖ ἀνάγλυφη ἡ ζωὴ καὶ ἡ δράση τῶν κατοίκων τῆς Καρπάθου, τῆς Σάρου καὶ τῆς Κάσου στὴν πολὺ μακρινὴ ἐκείνη ἐποχὴ. Ὁ συγγραφέας δὲν καταταμαχίζει τὸ ὕλικό

του, όπως συμβαίνει δυστυχώς με τα πιο πολλά επιστημονικά αρχαιολογικά έργα, αντίθετα το άνασυνθέτει σε ένα σφιχτοδεμένο σύνολο, που ξετυλίγει παραστατικά τις εναλλαγές των καιρών, τα χρόνια του πολέμου και τα χρόνια της ειρήνης, τις επιδράσεις και τις επιδρομές, τις κοινωνικές και λοιπές μεταλλαγές, την εξέλιξη της οικονομίας, της θρησκείας κ.λπ.

Ξεκινώντας από τον φυσικό περίγυρο (γεωγραφική και γεωλογική εξέταση, τοπογραφία, κλίμα, ύδρογραφία, οικονομική γεωγραφία, περιβάλλον), προχωρεί στην προϊστορική εγκατάσταση, παρουσιάζοντας ένα-ένα όλα τα κέντρα των τριών νησιών, στον κατάλογο των εύρημάτων, στην ταξινόμηση των αντικειμένων, για να συναγάγει τα γενικά συμπεράσματα, που συνθέτουν μία σφριγηλή εικόνα της εποχής.

Το έργο συμπληρώνεται με αναλυτικούς πίνακες, βιβλιογραφία και εύρετήρια, που το καθιστούν προσιτό σε κάθε χρήστη. Αξίζει κάθε έπαινος και θερμά συγχαρητήρια στον έλεγκτο συμπατριώτη μας για την από κάθε άποψη σπουδαία αυτή προσφορά του.

Ι. Μ. Χατζηφώτης: Πάτμος ή Ιερή. Δεύτερη έκδοση. Έκδ. «Τέρτιος», Κατερίνη 1988, σχ. 160 Μ., σελ. 174, εικ.

Στη δεύτερη αυτή έκδοση του έργου έχουν παραλειφθεί τα ιστορικά και φιλολογικά μελετήματα, που περιλαμβάνονταν στην πρώτη. Αντίθετα συμπεριλήφθηκαν άλλα κείμενα για την Πάτμο, που ταιριάζουν καλύτερα με τη μορφή του οδοιπορικού, που είναι βασικά το βιβλίο. Έτσι τώρα τα περιεχόμενά του έχουν διαμορφωθεί ως εξής: Πρόλογος του συγγραφέα. Η πρώτη γνωριμία. Η τελετή του Νικτήρα. Το τρίτο ταξίδι. Η Νέα Τρίτη. Οι Άγιογράφοι της Πάτμου. Κρίσεις για την πρώτη έκδοση.

Έκτος από παλιές φωτογραφίες, το βιβλίο είναι εικονογραφημένο με επίτιτλα και σχέδια του Πάτμιου αρχιμανδρίτη Ρωμανού Φωκάκη.

Αφιέρωμα εις τον Μητροπολίτην Ρόδου Σπυρίδωνα. Αθήναι 1988, σχ. 4ο, σελ. 406, εικ. +16 ε. κ. έργο.

Την έπιτροπή εκδόσεως του έπιβλητικού αυτού συλλογικού τόμου, που ξεκίνησε ως τιμητικός και κυκλοφόρησε εις μνήμην, δεδομένου ότι η έκδοσή του συνέπεσε με την προς Κύριον έκδημία του Μητροπολίτη Ρόδου Σπυρίδωνα (1951 - 1988), αποτέλεσαν οι υπόλοιποι τρεις Μητροπολίτες Δωδεκανήσου κ. Αιμιλιανός, Νεκτάριος και Άμβρόσιος, οι Δωδεκανήσιοι Άκαδημαϊκοί Γ. Μιχαηλίδης - Νουάρος, Π. Σακελλαρίδης και Άγαπ. Τσοπανάκης, οι Καθηγητές Γερ. Κονιδάρης (†), Έμμ. Πρωτοφάλης και Σωτ. Άγαπητίδης, ο Δήμαρχος Ρόδου κ. Σ. Καραγιάννης και ο Αρχαιολόγος Δρ. Ίω. Βολανάκης.

Παράλληλα μὲ τὴ δημοσίευση ἐργασιῶν μὴ ἀναφερομένων στὴ Δωδεκάνησο, πού ὑπογράφουν σημαντικὲς πνευματικὲς προσωπικότητες, τὴ Σύμη ἐνδιαφέρουν τὰ ἐξῆς μελετήματα: Σωτηρίου Ἰ. Ἀγαπητίδης: Ἡ ἐν Σύμῃ Μονὴ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ τοῦ Πανορμίτου. Μεταπολεμικαὶ ἐξελεύσεις. Ἰ. Μ. Χατζηφώτης: Ὁ Πανορμίτης στὴ δημοτικὴ παράδοση τῆς Δωδεκανήσου. Ἐλένης Ζαχαρίου - Μαμαλίγκα: Ἐνας βοσκὸς τῆς Σύμης. Κώστα Ἀγαπητίδης: Ὁ Πανορμίτης καὶ οἱ Συμαῖοι. Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης εἶχε δεῖξει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Πανορμίτη καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀνεγέρθηκαν πολλὰ οἰκοδομήματα καὶ ἔγιναν πολλὰ ἄλλα ἔργα, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι εὐλογο ὅτι τρία ἀπὸ τὰ τέσσερα περὶ Σύμης δημοσιεύματα τοῦ Τόμου ἀναφέρονται στὸ μοναστήρι μας.

Ἄλλὰ μελετήματα πού ἐνδιαφέρουν γενικὰ τὰ Δωδεκάνησα εἶναι: Σεβ. Κώου Αἰμιλιανοῦ: Τὰ παρεκκλήσια - ἐξωκλήσια τῆς Κῶ. Γ. Μιχαηλίδου - Νουάρου: Οἱ λόγοι διαζυγίου κατὰ τὴ Νομολογία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Κῶ (τοῦ 18ου αἰώνα). Χριστοδούλου Παπαχριστοδούλου: Ἡ θέση τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου στὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας. Ἐμμ. Κ. Παπαμανώλης: Ὁ Σουκιούρμπης [Τούρκος Διοικητὴς στὴ Ρόδο κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἐπανάστασεως] ἦταν κρυφοχριστιανός. Λούλας Παπαμανώλης: Ἰδιότυπα κεντήματα καὶ ὕφαντὰ τῆς ροδίτικης θρησκευτικῆς ζωῆς. Ἐμμανουὴλ Μπακίρης: Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρόδου στὰ χρόνια τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς (1912 - 1945). Μαρία Πετρούτσου: Ἐλεύθεροι πολιορκημένοι. Χάρη Κουτελάκη: Ἐνα χειρόγραφο τοῦ Καμπανίας Θεοφίλου στὴν Τήλο. Θεοφάνη Μπογιάννου: Ἀρχαία Ρόδος, ἀθάνατοι, Ρόδιοι ἀθλητὲς καὶ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες. Κλεισθένης Σταματιάδης - Ἰωάννης Καλογρίδης: Ἀπὸ τὴν κοινωνικοθρησκευτικὴ ἱστορία τῆς Χάλκης. Νίκου Μ. Στεφάνου: Ὁ Ὅσιος Ἀσκητὴς Ἀνθιμος ὁ Κεφαλλῆν καὶ ἡ Μονὴ Ἀγίου Γεωργίου στὸ Καστελλόριζο. Ν. Λ. Φορόπουλου: Ὁ λόγιος ἱερομόναχος Ἱερόθεος Φλωρίδης καὶ οἱ Πατμιακὲς σπουδές. Νικήτα Κουμέντου: Ἡ Παναγία ἡ Σπηλιανή. Ἰω. Βολανάκης: Τὰ παλαιοχριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Δωδεκανήσου. Ath. Theoharis, La notion de la Sagesse dans le livre de l'Apocalypse Syriaque de Baruch. E. M. Μελά: Ἡ μεγάλη πολιορκία τῆς Ρόδου (1522) καὶ ὁ ἐγγονὸς τοῦ Μωάμεθ Ἀμουράτ.

Περιλαμβάνονται ἀκόμη κείμενα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτη, τοῦ φιλοσυμαίου, τοῦ ὁποίου αἰωνία εἴη ἡ μνήμη.

Μαρία Μιχαλαριᾶ - Βογιατζῆ: Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Διαλέκτου Σύμης Δωδεκανήσου. Τόμος α', Α - Ι. Ἀθήναι 1988, σχ. 80 Μ., σελ. 142. Σχέδιο ἐξωφύλλου: Κώστα Βαλσάμης.

Πρόκειται για πάρα πολύ αξιόλογη εργασία, πού έρχεται νά καλύψει ένα σοβαρό κενό στή σχετική βιβλιογραφία τοῦ νησιοῦ μας, καθὼς ἀνάλογες προσπάθειες ἄλλων συμπατριωτῶν μας δὲν προχώρησαν. Ἡ συγγραφέας, γνωστὴ ποιήτρια καὶ λαογράφος, εἶναι ἀτόχος ὅσο λίγοι τῆς ντοπιολαλιᾶς τῆς Σύμης, ἔτσι μπόρεσε νά ἐργασθεῖ μὲ ἀνεση σὲ ἓνα τομέα πράγματι δύσκολο, ἔχοντας παράλληλα οἰκειωθεῖ τὸν τρόπο ἐπεξεργασίας καὶ διαμορφώσεως τοῦ γλωσσικοῦ ὕλικου, πού χαρακτηρίζει τίς σοβαρότερες ἐργασίες τοῦ εἴδους (ἀποδίδει ἀκόμη καὶ τὴ φωνητικὴ τῶν λέξεων χρησιμοποιώντας λατινικοὺς χαρακτήρες).

Συγκρίνοντας κανεὶς τὰ λήμματα τῶν τριῶν πρώτων γραμμάτων τῆς ἀλφαβήτου, μὲ τὰ ἀντίστοιχα τοῦ «Γλωσσario τοῦ Ἰδιώματος τῆς Σύμης» (Α - Γ) τοῦ ἀειμνήστου Συμαίου πρωτοπρεσβυτέρου Σωτηρίου Καρανικόλα (1878 - 1957), πού ἐκδόθηκε τὸ 1962 μὲ τὴν ἐπιμέλεια Ἀναστ. Καραναστάση - Ἀλεξ. Καρανικόλα, διαπιστώνει πόσο πλουσιώτερο εἶναι. Ἐδῶ ὅμως πρέπει νά σημειωθεῖ ἡ ἔλλειψη βιβλιογραφίας, πού πιστεύομε ὅτι θὰ καταγράψει ἡ συγγραφέας ολοκληρώνοντας τὴν ἐκδοση τοῦ λεξικοῦ της, ἀφοῦ μάλιστα ὅπωςδήποτε ἔχει ἀξιοποιήσει σὲ ἓνα μέρος τοῦ ἔργου της τουλάχιστον, τὸ Γλωσσario τοῦ Σωτ. Καρανικόλα. Ἀλλὰ καὶ τὸ τοπωνυμικὸ τῆς Σύμης τοῦ ἀειμνήστου Χρ. Παπαχριστοδούλου («Τὰ Συμαϊκά», Α', 1972, σσ. 32 - 66) πρέπει νά σημειωθεῖ.

Ἡ ὅλη ἐργασία φέρνει τὴ σφραγίδα τοῦ μόχθου καὶ τῆς φιλοτιμίας, ἐνῶ ἡ ἐγκυκλοπαιδικὴ διάσταση τοῦ Λεξικοῦ της τὸ καθιστᾷ ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα γιὰ τὸ εὐρύτερο συμαϊκὸ κενό. Ἡ Γλωσσικὴ Ἑταιρεία Ἀθηνῶν βραβεύοντας τὸ Λεξικὸ της ἀπένειμε τὸν δίκαιο ἔπαινο σὲ μιὰ δουλειά, πού ἔγινε καὶ μὲ ἀγάπη στὴ Σύμη καὶ μὲ μεράκι πολὺ.

I. M. XATZHΦΩΤΗΣ

Δ' ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

(Πανορμίτης, 28 Αυγούστου - 1 Σεπτεμβρίου 1985)

Ἀπὸ 28 Αυγούστου μέχρι τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1985 συνῆλθε στὴ Σύμη - Πανορμίτη τὸ Δ' Πολιτιστικὸ Συνέδριο Δωδεκανήσου, ποῦ ὀργανώθηκε ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα Δωδεκανήσου (Ἀναγνωστήριο Καλύμνου «Αἱ Μοῦσαι», Δωδεκανησιακὴ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία, Ἐπιτροπὴ Συμαϊκῶν Ἐκδόσεων, Ἑταιρεία Καρπαθιακῶν Μελετῶν, Ἑταιρεία Νισυριακῶν Μελετῶν, Πνευματικὸς Ὁμιλος Κῶων «Ὁ Φιλητᾶς» καὶ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου) μὲ τὴν εὐθύνη τῆς Στέγης Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Συμαϊκῶν Ἐκδόσεων, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ὁμ. καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἀγαπητοῦ Τσοπανάκη καὶ τὶς εὐλογίες του Μητροπολίτη Ρόδου Σπυρίδωνος.

Στὸ Συμπόσιο ἔγιναν 45 συνολικὰ ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες 7 ἀρχαιολογικὲς, 3 γλωσσολογικὲς, 5 γραμματολογικὲς, 23 ἱστορικὲς καὶ 7 λαογραφικὲς. Ἐπίσης ἀναπτύχθηκαν τὰ πνευματικὰ προβλήματα ἀπὸ τὴ Σ.Γ.Τ.Δ. καὶ τὰ Πολιτιστικὰ ζητήματα τῆς περιοχῆς. Οἱ ἀνακοινώσεις πραγματοποιήθηκαν σὲ 8 συνεδριάσεις, στὶς ὁποῖες προέδρουν ὁ πρόεδρος τοῦ Συμποσίου Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀγαπητὸς Τσοπανάκης, ὁ Μητροπολίτης Ρόδου Σπυρίδων, ὁ καθηγητὴς κ. Ε. Πρωτοψάλτης, ὁ γλωσσολόγος κ. Ἀν. Καρναναστάσης, οἱ ἐπίτιμοι γυμνασιάρχες Γ. Κουκούλης καὶ Ἐμμ. Παπαμανώλης, ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Συμαίων Πειραιᾶ «Πανορμίτης» κ. Κ. Ἀγαπητίδης καὶ ὁ Ἐφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Δωδεκανήσου κ. Ἡλ. Κόλλιας.

Τὸ Συμπόσιο πέρα ἀπὸ τὸν κύριο προορισμὸ του, ποῦ εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μελέτη τῶν ἱστορικῶν, λαογραφικῶν, γλωσσολογικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ γραμματολογικῶν θεμάτων τῆς Δωδεκανήσου, καὶ ποῦ μὲ τὸ μεγάλο καὶ σὲ ὑψηλὸ ἐπίπεδο ἀριθμὸ ἀνακοινώσεων, ἔχει ἐπιτευχθεῖ, κατέληξε καὶ σὲ ὀρισμένες διαπιστώσεις γενικότερης σημασίας γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, τὶς ἀκόλουθες:

1. Θεωρεί ότι τὰ Συμπόσια αὐτὰ ἔχουν μεγάλη ἐθνική σημασία ὄχι μόνο γιατί προάγεται ἡ ἐπιστημονική ἔρευνα σὲ καίριους τομεῖς τοῦ ἱστορικοῦ, πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ μας βίου, ἀλλὰ κυρίως γιατί τονίζεται καὶ προβάλλεται ἡ ἐθνική καὶ πολιτιστική μας ταυτότητα σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ οἱ ξένες ἐπιδράσεις καὶ τὰ νέα πρότυπα ζωῆς θέτουν ὑπὸ ἀναμφισβήτηση τὶς πολιτιστικὲς μας ἀξίες.

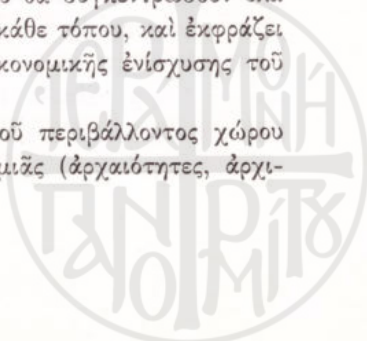
2. Θεωρεῖ ἀναγκαῖο τὰ Συμπόσια αὐτὰ νὰ ὀργανώνονται κυρίως στὰ μικρὰ νησιά τῆς Δωδεκανήσου, γιὰ νὰ τονίζεται ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ τους παρουσία καὶ ἐκφράζει τὴν εὐχὴ ὅπως καὶ τὸ προσεχὲς Συμπόσιο ὀργανωθεῖ σὲ μικρὸ νησί τοῦ Δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος.

3. Θεωρεῖ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τῆς Δωδεκανήσου καὶ γιὰ τὴ συστηματικὴ ἔρευνα καὶ μελέτη τοῦ ἱστορικοῦ καὶ λαογραφικοῦ μας πλούτου τὴν ἄμεση λειτουργία στὴ Ρόδο τῶν Παιδαγωγικῶν Τμημάτων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Αἰγαίου μὲ στελέχωσή τους ἀπὸ εἰδικούς κατὰ κλάδους ἐπιστήμονες (ἱστορικούς, γλωσσολόγους, λαογράφους κ.λπ.), τὴν προώθηση τῶν συστημάτων τῶν φορέων γιὰ τὴ δημιουργία καὶ ἄλλων τμημάτων στὴ Ρόδο (Φιλοσοφικὴ - Ἀρχαιολογικὴ Σχολή), στὴν Κῶ (Ἰατρικὴ Σχολή), στὴν Πάτμο (Θεολογικὴ Σχολή) καὶ Ἐρευνητικὰ Κέντρα στὴν Κάλυμνο (Ἀλιείας - Σπογγαλιείας) καὶ στὴν Κάρπαθο (Λαογραφίας) καὶ ἐκφράζει τὴν εὐχὴ σύντομα νὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ προτάσεις αὐτές, ποῦ εἶναι καθολικὸ αἶτημα τῶν κοινωνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν φορέων τῆς Δωδεκανήσου.

4. Θεωρεῖ ἐπίσης βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ τὴ διάδοσή του ἱστορικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ Δωδεκανήσου, τὴν ἄμεση προώθηση τοῦ σχεδίου νόμου γιὰ τὴ στελέχωση τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Δωδεκανήσου μὲ ἐπιστημονικὸ προσωπικόν, ποῦ θ' ἀναλάβει νὰ ταξινομήσει καὶ ν' ἀξιολογήσει τὸ ὑπάρχον ἀρχαιολογικὸ ὑλικόν, ἰδιαιτέρως τῆς νεότερης ἐποχῆς (Ἰταλοκρατία) καὶ τὴ λήψη τῶν κατάλληλων μέτρων γιὰ τὴ διάσωση καὶ καταγραφή τῶν κατὰ νήσους ὑπαρχόντων Ἀρχείων στοὺς δήμους, κοινότητες, μονές κ.λπ. Ἐπίσης ἐκφράζει τὴν εὐχὴ νὰ ἐξευρεθοῦν οἱ ἀναγκαῖοι οἰκονομικοὶ πόροι γιὰ τὴ δημοσίευση τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ τῆς Δωδεκανήσου, γιὰ νὰ γίνῃε προσιτὸ στοὺς ἐρευνητὲς καὶ μελετητὲς τῆς ἱστορίας.

5. Ἐπικροτεῖ καὶ ἐνισχύει τὶς πρωτοβουλίες τῶν Ο.Τ.Α., καθὼς καὶ τῶν πολιτιστικῶν συλλόγων, γιὰ τὴ δημιουργία τοπικῶν Ἱστορικῶν - Λαογραφικῶν Μουσείων καὶ Πολιτιστικῶν Κέντρων, ποῦ θὰ συγκεντρώσουν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ κάθε τόπου, καὶ ἐκφράζει τὴν εὐχὴ οἱ πρωτοβουλίες αὐτές νὰ τύχουν τῆς οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν.

6. Διαπιστώνει ὅτι ἡ ἄμετρη «ἀξιοποίηση» τοῦ περιβάλλοντος χώρου ἀπειλεῖ τὰ στοιχεῖα τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς (ἀρχαιοότητες, ἀρχι-

τεκτονικά σύνολα, παραδοσιακοί οικισμοί, ζήθη, ξέθιμα κ.λπ.) και τῆς οἰκολογικῆς μας ἰσορροπίας (πανίδα, χλωρίδα), θεωρεῖ ἐθνικὴ ἀνάγκη τὴν προστασία τους καὶ ἐκφράζει τὴ συμπαράστασή του πρὸς ὅλους τοὺς φορεῖς ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴ διατήρηση τῶν στοιχείων αὐτῶν.

7. Υἱοθετεῖ τὴν πρόταση γιὰ τὴν καταγραφή καὶ προβολὴ τῶν ἀγωνιστῶν Δωδεκανησιῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης ἀπὸ τὸ 1912 μέχρι τὴν Ἀπελευθέρωση (1945) καὶ προτρέπει τὶς πνευματικῆς, ἐπιστημονικῆς Ἐταιρεῖες τῆς Δωδεκανήσου, νὰ συγκεντρώσουν τὰ σχετικὰ στοιχεῖα καὶ νὰ τὰ δημοσιεύσουν.

8. Ἐπισημαίνει τὸ σοβαρὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ Δωδεκανησιακῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρεῖες γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ ἐκδοτικῆς πολιτιστικοῦ σκοποῦ τους καὶ διατυπώνει τὴν παράκληση νὰ τύχουν τῆς ἀνάλογης πρὸς τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελοῦν οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τοὺς ἄλλους ἀρμόδιους φορεῖς.

9. Τὸ Συμπόσιο, τέλος, ἐκφράζει τὶς ἀπειρες εὐχαριστίες του πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κ.κ. Δημήτριον γιὰ τὶς ἐγκάρδιες εὐχῆς του πρὸς τὸ Συμπόσιο, πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ρόδου Σπυρίδωνα γιὰ τὴ θερμῆ, ἀκούραστη, ἀμέριστη συμπαράστασή του, πρὸς τὴ Νομάρχην Δωδεκανήσου κ. Καραβέλη, γιὰ τὴν παρουσία της καὶ κήρυξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου μας, καθὼς καὶ τὴν ἠθικὴ καὶ οἰκονομικὴ της συμπαράσταση, πρὸς τὴν Ἐφορεῖα καὶ τὸν Ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πανορμίτη κ. Γαβριήλ, γιὰ τὴ θερμῆ καὶ πλήρη φιλοξενία ποὺ προσέφερε στοὺς συνέδρους, καθ' ὅλη τὴ διάρκειαν τοῦ Συμποσίου, πρὸς τὸν Δῆμον Σύμης, πρὸς τὸ προσωπικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὸν ἀκούραστο Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητρόπολης Ρόδου, ἀρχ. Παῖσιο, πρὸς τὴν Α.Ν.Ε.Σ. γιὰ τὶς διευκολύνσεις της, πρὸς τὸν Σύλλογον Συμαίων Πειραιᾶ «ὁ Πανορμίτης» γιὰ τὴν οὐσιαστικὴν προσφορά του στὸ Συμπόσιο, καὶ πρὸς ὅλους ἐκείνους ποὺ βοήθησαν μὲ τὸν ὅποιονδήποτε τρόπο στὴν ὀργάνωσιν καὶ καλὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δ' Συμποσίου Δωδεκανήσου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

ΑΓΑΠ. ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ

Καθηγητῆς - Ἀκαδημαϊκός

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

ΜΙΑΤ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

Πρόεδρος Στέγης Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν

Ε' ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

(Νίσυρος, 23 - 27 Αυγούστου 1987)

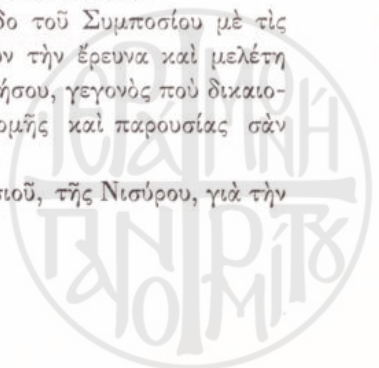
Ἀπὸ 23 μέχρι 27 Αυγούστου 1987 συνήλθε στὴ Νίσυρο τὸ Ε' Πολιτιστικὸ Συμπόσιο Δωδεκανήσου, πὺ ὀργανώθηκε ἀπὸ τὶς ἐπιστημονικὲς ἐταιρεῖες τῆς Δωδεκανήσου, ἤτοι τῆς Δωδεκανησιακῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας, τῆς Ἑταιρείας Καρπαθιακῶν Μελετῶν, τῆς Ἑταιρείας Νισυριακῶν Μελετῶν, τοῦ Ἀναγνωστηρίου Καλύμνου «ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ», τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου Κῶων «Ο ΦΙΛΗΤΑΣ», τῆς Ἐπιτροπῆς Συμμακῶν Ἐκδόσεων καὶ τῆς Στέγης Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου, πὺ εἶχε καὶ τὴν εὐθύνη τῆς ὅλης ὀργάνωσης ἀπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Καθηγητῆ Ε.Μ.Π. καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Παύλου Σακελλαρίδη, γιὰ νὰ ἀκούσει καὶ νὰ σχολιάσει τὰ θέματα τοῦ προγράμματος, πὺ καταρτίσθηκε ἀπὸ τὴν ὀρισθεῖσα μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργείου Αἰγαίου Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ.

Στὸ Συμπόσιο ἔγιναν συνολικὰ 56 ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες 9 ἀρχαιολογικὲς, 4 γλωσσολογικὲς, 9 γραμματολογικῆς, 20 ἱστορικὲς, 6 λαογραφικὲς καὶ 8 ἀναφέρονταν σὲ γενικότερα πολιτιστικὰ θέματα, οἱ ὁποῖες καὶ θὰ δημοσιευθοῦν στὶς ἐπιστημονικὲς ἐπετηρίδες τῶν Δωδεκανησιακῶν Ἑταιρειῶν γιὰ νὰ διαβαστοῦν ἀπὸ τὸ εὐρύτερο κοινό, πὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν Ἱστορία καὶ τὸν Πολιτισμὸ τῆς Δωδεκανήσου.

Τὸ Συμπόσιο, σύμφωνα μὲ τὴν μέχρι τώρα πρακτικὴ του, πέρα ἀπὸ τὸ κύριο ἔργο του, πὺ εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μελέτη τῆς ἱστορίας καὶ γενικὰ τοῦ Πολιτισμοῦ τῆς περιοχῆς, ἔκαμε καὶ ὀρισμένες διαπιστώσεις γενικότερης σημασίας καὶ διετύπωσε παράλληλα κάποιες προτάσεις, πὺ ἀφοροῦν στὴν πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, τὶς ἀκόλουθες:

1. Διαπιστώνει τὸ ὑψηλὸ ἐπιστημονικὸ ἐπίπεδο τοῦ Συμποσίου μὲ τὶς πολυάριθμες πρωτότυπες ἀνακοινώσεις πὺ προάγουν τὴν ἔρευνα καὶ μελέτη τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δωδεκανήσου, γεγονός πὺ δικαιολογεῖ τὴν ἐπανεξέταση τῆς ὅλης ὀργανωτικῆς του δομῆς καὶ παρουσίας σὰν δεσμοῦ Δωδεκανησιακῶν σπουδῶν καὶ Πολιτισμοῦ.

2. Διαπιστώνει ὅτι ἡ ἐπιλογή ἐνὸς μικροῦ νησιοῦ, τῆς Νισύρου, γιὰ τὴν

οργάνωση του Συμποσίου, δικαιώνει τις προσδοκίες των οργανωτών του ότι και στα μικρά νησιά μπορούν να οργανώνονται τέτοιες πνευματικές συνάξεις, που αναμφισβήτητα τονώνουν την πολιτιστική ζωή του τόπου και εκφράζει την εύχρη όπως και το επόμενο Συμπόσιο του 1989 οργανωθεί σ' ένα από τα μικρά νησιά, την Πάτμο, Λέρο ή Κάσο, που έχουν προταθεί και να εξετασθούν οι υποψηφιότητες τους από την 'Οργανωτική 'Επιτροπή.

3. Χαιρετίζει με ιδιαίτερη ικανοποίηση την έναρξη λειτουργίας των Παιδαγωγικών Τμημάτων του Παπεπιστημίου του Αιγαίου στη Ρόδο και επαναφέρει την πρόταση του προηγούμενου Συμποσίου για δημιουργία και νέων Τμημάτων, καθώς και 'Ερευνητικών Κέντρων τόσο στη Ρόδο, όσο και στα άλλα νησιά, που θ' ανταποκρίνονται στην πολιτιστική παράδοση του τόπου και στις ανάγκες της σημερινής πραγματικότητας της περιοχής. 'Επίσης εκφράζει την εύχρη όπως στα έρευνητικά προγράμματα του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, συμπεριληφθούν και θέματα που αναφέρονται στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο της Δωδεκανήσου και προάγουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής και τις παραδοσιακές τους δραστηριότητες.

4. Διαπιστώνει ότι οι διάφορες έπεμβάσεις στον χώρο, που είναι επακόλουθο της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής, απειλούν τα στοιχεία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (φυσική όμορφιά, πανίδα, χλωρίδα, αρχαιότητες, παραδοσιακοί οικισμοί, αρχιτεκτονικά σύνολα κ.λπ.) και επαναφέρει προηγούμενη πρόταση του Συμποσίου ότι αποτελεί έθνική ανάγκη ή προστασία των στοιχείων αυτών με τη λήψη αποφασιστικών μέτρων και την κινητοποίηση των αρμοδίων φορέων και γενικά του πληθυσμού. 'Επισημαίνει ιδιαίτερα τις συνέπειες στην κοινωνική δομή των μικρών νησιών από την αστικοποίηση του παραδοσιακού χώρου διαβίωσης, και εκφράζει την εύχρη διατήρησης των παραδοσιακών οικισμών, που συντηρούν την κοινωνικοποίηση των ανθρώπων.

5. Θεωρεί βασική προϋπόθεση για την ιστορική έρευνα και μελέτη του Δωδεκανησιακού χώρου. καθώς και για την διατήρηση της πολιτιστικής του κληρονομιάς, την αξιοποίηση του υπάρχοντος αρχαιολογικού υλικού, καθώς και τη συγκέντρωση και προβολή των στοιχείων του Πολιτισμού μας σε 'Αρχαιολογικά, 'Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία, που πρέπει να ιδρυθούν σ' όλα τα νησιά με πρωτοβουλία των Ο.Τ.Α. και ένισχυση του Κράτους. 'Επισημαίνονται ιδιαίτερα η ανάγκη άμεσης καταγραφής όλων των πολιτιστικών μας στοιχείων και η ύπαγωγή τους σε προστατευτικό καθεστώς.

6. 'Υποστηρίζει όμοφωνα τα πολιτιστικά θέματα που έθεσαν ο Δῆμος και ο "Όμιλος 'Αρχαιοφίλων Νισύρου και που αναφέρονται συγκεκριμένα: Στην άμεση ανάκληση της απόφασης επαναλειτουργίας του λατομείου ελαφρόπετρας στη θέση Λιμενάρι του νησιού, για το όποιο το Συμπόσιο εξέδωσε και ειδικό ψήφισμα. Στην οικονομική ένισχυση από της πλευράς του Κράτους

του έργου Ἀντιστήριξης τοῦ βράχους τῆς Παναγίας Σπηλιανῆς. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ οἱ Σύνεδροι τοῦ Συμποσίου προσφέρουν συμβολικὰ τὴν ἀμοιβή (6.000 ὀ καθένας) ποὺ δικαιούνται ἀπὸ τὴν ἀναμετάδοση ἀπὸ τὸ Γ' πρόγραμμα τῆς ΕΡΤ τῶν ἀνακοινώσεων τους, στὰ πλαίσια τῶν μορφωτικῶν του ἐκπομπῶν ποὺ δυστυχῶς δὲν ἀκούγονται στὰ Δωδεκάνησα, γι' αὐτὸ καὶ ἐκφράζεται ἡ εὐχή τῶν συνέδρων νὰ ἐνισχυθεῖ ὁ σταθμὸς. Στὴν προώθηση τῆς κατασκευῆς τοῦ Μουσείου. Στὴν ἀναστήλωση τοῦ Παλιόκαστρου καὶ τοῦ Ἑνετικοῦ Φρουρίου. Στὴ συντήρηση τῶν τοιχογραφιῶν τῶν μοναστηριῶν τοῦ νησιοῦ καὶ στὴ διαφύλαξη γενικὰ τῶν στοιχείων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς Νισύρου.

7. Τὸ Συμπόσιο τέλος ἐκφράζει τὶς ἀπειρες εὐχαριστίες του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Αἰγιαίου καὶ τὴ Νομαρχία Δωδεκανήσου γιὰ τὴν οικονομικὴ στήριξή τους, πρὸς τὸν Δῆμο Νισύρου καὶ τὸν λαὸ τοῦ νησιοῦ γιὰ τὴν θερμὴ φιλοξενία καὶ τὴ συνδρομὴ τους στὴν καλὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐργασιῶν του, πρὸς τὸν ἰδιοκτῆτη τοῦ Ξενοδοχείου «Πορφυρίς» γιὰ τὴν παραχώρηση τῆς αἴθουσας συνεδριάσεων καὶ πρὸς ἄλλους ἐκείνους ποὺ βοήθησαν μὲ τὸν ὅποιο-δήποτε τρόπο τὴν ὀργάνωση καὶ καλὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ε' Πολιτιστικοῦ Συμποσίου Δωδεκανήσου.

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις ὑπὸ μορφή πορισμάτων ἐγκρίθηκαν ὁμόφωνα ἀπὸ τοὺς συνέδρους τοῦ Συμποσίου, οἱ ὅποιοι ἐξουσιοδότησαν τὸ Προεδρεῖο νὰ τὰ δημοσιεύσει καὶ στὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Δωδεκανήσου νὰ τὰ ὑποβάλλει στοὺς ἀρμόδιους παράγοντες γιὰ τὰ ἐπὶ μέρος θέματα.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Ε' Πολιτιστικὸ Συμπόσιο Δωδεκανήσου, ποὺ συνῆλθε στὴ Νίσυρο ἀπὸ 23 ἕως 27 Αὐγούστου 1987 γιὰ νὰ μελετήσῃ θέματα ἱστορίας, λαογραφίας, γλωσσολογίας, γραμματολογίας καὶ πολιτισμοῦ τῆς Δωδεκανήσου, μὲ ὁμόφωνη ἀπόφασή του, συμπαρατάσσεται στὸ καθολικὸ αἷτημα τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ, τοῦ Δήμου καὶ λοιπῶν πολιτιστικῶν του φορέων, γιὰ ἄμεση ἀνάκληση τῆς ἀπόφασής τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας ποὺ δίνει ἄδεια ἐπαναλειτουργίας τοῦ λατομείου ἐλαφρόπετρας στὴ θέση Λιμενάρι Νισύρου, γιὰτι μιά τέτοια δραστηριότητα ὄχι μόνον θὰ καταστρέφει ἀναπανόρθωτα τὸ ἰδιαιτέρης ὁμορφιάς φυσικὸ περιβάλλον τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ θὰ ἀναστείλει καὶ τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη τοῦ νησιοῦ στὴ μοναδικὴ αὐτὴ παραλία.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
Καθηγητῆς - Ἀκαδημαϊκὸς
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ
ΕΜΜ. ΠΡΩΤΟΥΦΑΛΤΗΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΩΝ ΣΥΜΑΪΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ*

ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΛΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΗ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΠΑΝΟΡΜΙΤΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΜΑΙΩΝ «Ο ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ»

Α

- Ἀγαπητίδης Ἀγαπητός, Ρόδος
- Ἀγαπητίδης Ἀντώνιος, Ρόδος
- Ἀγαπητίδης Γιάννης, Ρόδος
- Ἀγαπητίδης Κώστας, Ἀθήνα
- Ἀγαπητίδης Νικήτας, Ἀθήνα
- Ἀγαπητίδης Σωτήριος, Ἀθήνα
- Ἀγγελάκης Γ., Αὐστραλία
- Ἀγγελῆ - Γεωργίου Μαριάνθη, Ἀθήνα
- Ἀγγελῆ - Κουρνέτα Φωτεινῆ, Ἀθήνα
- Ἀγγελίδης Γ. Ἀντώνιος, Σύμη
- Ἀγγελίδης Δημήτριος, Πειραιᾶς
- Ἀγγελίδης Μιχαήλ, Πάτρα
- Ἀλιπράντης Θεολόγος, Ἀθήνα
- Ἀνδρεάδου - Λυκοπάντη Σεβαστή, Πειραιᾶς
- Ἀνδριωτάκης Χριστοφόρος, Κηφισιά
- Ἀντωνάκης Γιάννης, Ἐλευσίνα
- Ἀντωνιάδης Κων/νος, Σύμη
- Ἀποστόλου Γ., Αὐστραλία

Β

- Βαϊνδριλῆς Ἀθανάσιος, Ἀθήνα
- Βαλσάμης Εὐάγγελος, Ν. Σμύρνη
- Βαλσάμης Σταῦρος, Χαϊδάρι
- Βαλσάμης Φιλήμων, Κηφισιά
- Βασιλειάδου Ἄννα, Κηφισιά
- Βελέτζα Εὐαγγελία, Χαλάνδρι
- Βιτσαρᾶ Εἰρήνη, Η.Π.Α.
- Βογιατζῆ Ἀναστασία, Καλλιθέα
- Βογιατζῆς Ν. Ἰωάννης, Ἀθήνα
- Βολονάκη Εὐαγγελία, Ρόδος
- Βολονάκη Ν. Μαρία, Ἀθήνα
- Βολονάκης Κωνσταντίνος, Μαρούσι
- Βολονάκης Στ. Λουκᾶς, Ἀθήνα
- Βολονάκης Κ. Μιχαήλ, Αἰγάλεω
- Βολονάκης Μιχ. Νικόλαος, Ρόδος
- Βολονάκης Χαρ., Σύμη
- Βρατσάνου Ἑλένη, Π. Ψυχικό
- Βρούχος Γεώργιος, Ρόδος

Γ

- Γαλανός Μ., Αὐστραλία

*Παραθέτομε τὰ ὀνοματεπώνυμα, με σειρά ἀλφαβητική, μαζί με τὸν τόπο διαμονῆς τῶν συμπατριωτῶν μας, οἱ ὁποῖοι με τίς γενναιόδωρες εἰσφορές τους γιὰ τὸν 4ο τόμο τῶν «Συμαϊκῶν» ἔκαμαν δυνατὴ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ τόμου αὐτοῦ βοηθώντας ἔτσι τὴν πραγμάτωσὴ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Συμαϊκῶν Ἐκδόσεων. Πρῶτοι ἐκτὸς σειρᾶς, ὅπως εἶναι εὐλογο, καταχωρίζονται ἡ Ἱ. Μοῆ Πανορμίτη καὶ οἱ Ὁργανισμοὶ καὶ Σύλλογοι ποὺ μᾶς ἐνισχύουν με ἀξιόλογες εἰσφορές. Ὅλους εὐχαριστοῦμε θερμότητα. [Σ.τ.Σ.].

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ	Πρόεδρος
ΜΑΡΙΑ Ν. ΒΟΛΑΝΑΚΗ	Γραμματεὺς
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ	Μέλος*
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΚΑΤΣΙΜΠΡΗΣ	»
ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ	»

*Εκπρόσωπος Κοινωνικοῦ Συλλόγου Συμαίων «Ὁ Πανορμίτης», ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ὁποίου τελεῖ ἡ Ἐπιτροπή.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΜΑΙΩΝ
«Ο ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ»

Δ Η Μ Ο Σ Ι Ε Ύ Μ Α Τ Α

Α' ΤΑ ΣΥΜΑ·Ι·ΚΑ

(Επιστημονικό Περιοδικό Σύγγραμμα)

Διεύθυνση 'Αλεξ. Σ. Καρανικόλα

1. Τόμος Α', 'Αθήνα 1972
2. Τόμος Β', 'Αθήνα 1974
3. Τόμος Γ', 'Αθήνα 1977

Διεύθυνση 'Ι. Μ. Χατζηφώτη

4. Τόμος Δ', 'Αθήνα 1984
5. Τόμος Ε', 'Αθήνα 1989

Β' ΣΥΜΑ·Ι·ΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

6. Καρανικόλα Σωτηρίου 'Α.: Τὰ σεβάσματα τῆς λατρείας τῶν Συμαίων, τόμος Α', ἐπιμέλεια 'Αλεξάνδρου Καρανικόλα, 1962, 8ο Μ., σελ. 127.
7. Τοῦ Ἰδίου: Συμαϊκὸν Ὀνοματολόγιον, ἐπιμέλεια 'Αλεξάνδρου Καρανικόλα, 'Αθήνα 1971, 8ο Μ., σελ. 68+4 χ.ά.
8. Καρανικόλα Σωτηρίου-Καρανικόλα 'Αλεξάνδρου: Παροιμίαι καὶ φράσεις ἀπὸ τῆ Σύμης, 'Αθήνα 1980, 8ο Μ., σελ. 365.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ί. Μ. Χατζηφώτη: Δημοσθένους Χαβιαρά (1849 - 1922). 'Απομνημνημονεύματα	7 - 30
'Αγαπητοῦ Τσοπανάκη: Πληροφορίες τῶν Πορτολάνων γιά τήν Σύμη	31 - 36
Σωτηρίου Ί. 'Αγαπητίδη: 'Η πρωτοποριακή θέση τῆς Σύμης στήν ἐθνική, κοινωνική καί οικονομική ζωή.....	37 - 56
'Ιωάννου Καπνουλλᾶ: 'Η ἀντίδραση τῆς δημογεροντίας Σύμης στή μέτρα τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν νά ἀπαγορεύσουν τή ναυτιλία καί σπογγαλιεία	57 - 84
'Εμμ. Κασσώτη: 'Η συμαϊκή παροικία τῆς Καρπάθου	85 - 91
Γ. Θ. Βεργωτή: Μάξιμος ὁ Συμαῖος 'Αγιοταφίτης	92 - 110
Χάρη Μιχ. Κουτελάκη: 'Ενα ἐξοφλητικό ἔγγραφο πού ἀφορᾶ στήν κατασκευή τοῦ τέμπλου τοῦ Πανορμίτη	111 - 140
Μιχαήλ Σαντορινιοῦ: Τό οἰκοδόμημα καί ἡ ἀγιογράφηση τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή Σύμη	141 - 166
'Ελένης Ζαχαρίου-Μαμαλίγκα: 'Ιχθυωνυμικά τῆς Σύμης ...	167 - 178

ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ

Ί. Μ. Χατζηφώτη: 'Αγιογράφος 'Ιερομόναχος Νεόφυτος ὁ Συμαῖος (β' μισό 18ου αἰ.)	179 - 181
Παπα-Νικήτα Παπαντωνίου (Βαβάννα): Συμαϊκά γαιτροσόφια. 'Ανακ. Κ. Δ. Κοντοῦ	182 - 186
Φώτη Μιχ. Φωτάρρα (†): Λαϊκός Σύλλογος Σύμης «'Ο Νιρεύς». 'Ανακ. Κ. Δ. Κοντοῦ	187 - 189
Ί. Μ. Χατζηφώτη: Σελίδες ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Πανορμίτη ἐπὶ 'Ιταλοκρατίας	190 - 192
Κώστα 'Αγαπητίδη: 'Ο Πανορμίτης καί οἱ Συμαῖοι	193 - 196

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

«Τά Συμαϊκά»: 'Ιωάννης Κ. Χατζηιωάννου (1907 - 1986)	197 - 198
'Αντώνης Σαραγάς (†1987)	198 - 199
Κωστής Β. Ζαχαρίου (1896 - 1987)	200
Σωτηρίου Ί. 'Αγαπητίδη: 'Ο Ρόδου καί Σύμης Σπυρίδων (1907 - 1988)	201 - 206

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Ί. Μ. Χατζηφώτης : Περιοδικά συγγράμματα	207 - 213
Αύτοτελείς εκδόσεις	213 - 222

ΧΡΟΝΙΚΑ

Δ' Πολιτιστικό Συμπόσιο Δωδεκανήσου (Πανορμίτης, 28 Αυγούστου - 1 Σεπτεμβρίου 1985)	223 - 225
Ε' Πολιτιστικό Συμπόσιο Δωδεκανήσου (Νίσυρος, 23 - 27 Αυγούστου 1987)	226 - 228
Χορηγοί τών Συμαϊκών Έκδόσεων	229 - 234
Περιεχόμενα	237 - 238

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ι. ΜΟΝΗΣ. ΠΑΝΟΡΜΙΤΟΥ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: 001885

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ: 29 / 9 / 2014

**ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΧΑΒΙΑΡΑ**

